

C O D U L
transportului feroviar

nr. 309-XV din 17.07.2003

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.226-228/892 din 14.11.2003

* * *

C U P R I N S

Capitolul I
BAZELE ACTIVITĂȚII TRANSPORTULUI FEROVIAI

Secțiunea 1

DISPOZIȚII GENERALE

- Articolul 1. Scopul și sarcinile Codului transportului feroviar
- Articolul 2. Sfera de aplicare a codului și controlul asupra respectării prevederilor lui
- Articolul 3. Noțiuni principale
- Articolul 4. Rolul transportului feroviar în economie și în sfera socială
- Articolul 5. Calea ferată și rolul ei în sistemul transportului feroviar
- Articolul 6. Legislația cu privire la transportul feroviar
- Articolul 7. Administrarea transportului feroviar
- Articolul 8. Patrimoniul transportului feroviar

Secțiunea a 2-a

TERENURILE TRANSPORTULUI FEROVIAI ȘI ZONELE DE PROTECȚIE

- Articolul 9. Terenurile transportului feroviar
- Articolul 10. Zonele de protecție

Secțiunea a 3-a

PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII ECONOMICO-FINANCIARE ÎN TRANSPORTUL FEROVIAI

- Articolul 11. Principiile de organizare a transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată
- Articolul 12. Tarife în transportul feroviar
- Articolul 13. Principiile activității economico-financiare a transportului feroviar

Secțiunea a 4-a

SIGURANȚA CIRCULAȚIEI. PAZA MĂRFURILOR ȘI OBIECTELOR DE TRANSPORT FEROVIAI.
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII ÎN CONDIȚII DEOSEBITE

- Articolul 14. Asigurarea siguranței în transportul feroviar
- Articolul 15. Zonele cu pericol sporit
- Articolul 16. Modul de transportare a mărfurilor periculoase
- Articolul 17. Locurile de intersecție a liniilor ferate cu alte tipuri de transport și instalații
- Articolul 18. Paza mărfurilor și obiectelor de transport feroviar
- Articolul 19. Organizarea activității transportului feroviar în condiții deosebite

Secțiunea a 5-a

RELAȚIILE DE MUNCĂ ȘI DISCIPLINA ÎN TRANSPORTUL FEROVIAI

- Articolul 20. Relațiile de muncă în transportul feroviar
- Articolul 21. Disciplina în transportul feroviar

Secțiunea a 6-a

ALTE PROBLEME CE ȚIN DE ACTIVITATEA TRANSPORTULUI FEROVIAȘ ȘI ORGANIZAREA EI

Articolul 22. Timpul de evidență și gestiune în transportul feroviar

Articolul 23. Interacțiunea întreprinderilor de transport feroviar cu întreprinderile altor tipuri de transport, cu persoanele fizice și juridice proprietari ai obiectelor de transport feroviar

Articolul 24. Activitatea economică externă a transportului feroviar

Articolul 25. Pregătirea de mobilizare a transportului feroviar

Articolul 26. Asigurarea în transportul feroviar

Articolul 27. Răspunderea întreprinderilor de transport feroviar

Capitolul II

FUNCȚIONAREA ȘI INTERACȚIUNEA CĂII FERATE CU EXPEDITORII DE MĂRFURI ȘI DESTINATARI

MĂRFURILOR, CU CĂLĂTORII, CU ALTE PERSOANE FIZICE ȘI JURIDICE

Secțiunea 1

PARTICULARITĂȚILE ORGANIZĂRII TRANSPORTULUI PE CALEA FERATĂ

Articolul 28. Particularitățile organizării transportului pe calea ferată și aprobarea regulamentului efectuării acestuia

Articolul 29. Transportul pe linia ferată în construcție

Articolul 30. Condiții speciale privind transportul anumitor tipuri de mărfuri

Articolul 31. Informațiile furnizate de calea ferată

Secțiunea a 2-a

GOSPODĂRIA CĂII FERATE CARE ASIGURĂ PROCESUL DE TRANSPORTARE

Articolul 32. Stațiile de cale ferată

Articolul 33. Materialul rulant destinat transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii

Articolul 34. Gospodăria de cîntărire

Secțiunea a 3-a

ORGANIZAREA TRANSPORTULUI DE MĂRFURI

Articolul 35. Locurile destinate executării operațiunilor de încărcare-descărcare

Articolul 36. Dotarea locurilor pentru prelucrarea mărfurilor transportate

Articolul 37. Contractul de transport

Articolul 38. Comanda de transport al mărfurilor

Articolul 39. Modul de completare și executare a comenzilor de transport al mărfurilor

Articolul 40. Viteza de transport al mărfurilor

Articolul 41. Modul de percepere a taxei de transport

Articolul 42. Modul de transport al mărfurilor

Articolul 43. Declararea valorii mărfurilor transportate

Articolul 44. Însoțirea mărfurilor de către salariații serviciului de pază paramilitară

Articolul 45. Pregătirea mărfurilor pentru transport

Articolul 46. Răspunderea și măsurile aplicate în cazul apariției situațiilor de avarie

Articolul 47. Pregătirea și tragerea vagoanelor și containerelor pentru încărcare

Articolul 48. Încărcarea mărfurilor

Articolul 49. Normele de încărcare a vagoanelor și containerelor, condițiile tehnice de încărcare a acestora

Articolul 50. Dispozitivele necesare pentru încărcarea, fixarea și transportul mărfurilor

Articolul 51. Documentele de transport

Articolul 52. Masa mărfurilor

Articolul 53. Răspunderea pentru autenticitatea datelor înscrise în documentele de transport

Articolul 54. Modul de sigilare a vagoanelor și containerelor

Articolul 55. Suspendarea temporară sau limitarea operațiunilor de încărcare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor

Articolul 56. Modul de efectuare a decontărilor pentru transportul mărfurilor

Articolul 57. Readresarea mărfurilor

Articolul 58. Răspunderea pentru readresarea mărfurilor

Articolul 59. Termenele de transportare a mărfurilor și modul de calculare a lor

Articolul 60. Înștiințarea despre sosirea mărfurilor în stație

Articolul 61. Condițiile și modul de eliberare a mărfurilor

Articolul 62. Modul de preluare de către destinatar a mărfurilor a căror livrare nu a fost prevăzută în contract

- Articolul 63. Termenele și modul de păstrare a mărfurilor în stația de cale ferată
Articolul 64. Plata de utilizare a vagoanelor și containerelor
Articolul 65. Verificarea, la stația de destinație, a stării mărfurilor, a masei acestora și a numărului de locuri
Articolul 66. Modul de determinare, la stația de cale ferată, a lipsei, deteriorării (alterării) efective a mărfurilor și perfectarea actului comercial
Articolul 67. Modul de majorare a taxei pentru depozitarea mărfurilor și a plății pentru utilizarea vagoanelor și containerelor
Articolul 68. Modul de curățare și spălare a vagoanelor și containerelor după descărcare
Articolul 69. Restituirea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor către expeditorul de mărfuri sau comercializarea lor
Articolul 70. Răspunderea expeditorului de mărfuri pentru încălcarea cerințelor stabilite pentru mărfurile destinate exportului
Articolul 71. Comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor
Articolul 72. Venitul obținut din comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor

Secțiunea a 4-a

LINIILE FERATE DE ACCES

- Articolul 73. Coordonarea construcției și racordării liniilor ferate de acces
Articolul 74. Deschiderea pentru exploatare a liniei ferate de acces construite
Articolul 75. Ansamblul liniilor ferate de acces
Articolul 76. Modul de ieșire a materialului rulant departamental pe liniile ferate publice
Articolul 77. Cerințele față de lucrătorii liniilor ferate de acces
Articolul 78. Controlul respectării normelor de siguranță a circulației și de asigurare a integrității materialului rulant, containerelor și mărfurilor transportate
Articolul 79. Contractul de exploatare a liniei ferate de acces
Articolul 80. Contractele de deservire a expeditorilor de mărfuri și a destinatarilor mărfurilor. Răspunderea posesorilor liniilor ferate de acces
Articolul 81. Modul de elaborare a contractelor
Articolul 82. Paza vagoanelor pe liniile ferate de acces
Articolul 83. Raporturile dintre calea ferată, posesorul liniei ferate de acces și contractantul acestuia
Articolul 84. Evidența timpului
Articolul 85. Modul de calculare a timpului aflării vagoanelor și containerelor pe liniile ferate de acces
Articolul 86. Răspunderea căii ferate pentru folosirea neautorizată a liniilor de acces departamentale
Articolul 87. Termenele de încheiere a contractelor și soluționarea divergențelor izvorâte din contracte

Secțiunea a 5-a

TRANSPORTUL MĂRFURILOR ÎN TRAFIC MIXT DIRECT

- Articolul 88. Traficul mixt direct
Articolul 89. Modul de organizare a transportului de mărfuri în trafic mixt direct
Articolul 90. Modul de includere în traficul mixt direct
Articolul 91. Mărfurile admise pentru transport în trafic mixt direct
Articolul 92. Modul de transmitere a mărfurilor în punctele de transbordare
Articolul 93. Modul de oferire a containerelor
Articolul 94. Termenele de începere și de încheiere a recepționării mărfurilor de către porturi la deschiderea și închiderea navigației
Articolul 95. Mărfurile care nu au fost transportate în termen în porturile de transbordare
Articolul 96. Reîncărcarea mărfurilor în punctele de transbordare
Articolul 97. Dotarea vagoanelor, navelor maritime și fluviale pentru transportul și fixarea mărfurilor
Articolul 98. Liniile ferate și depozitele adiacente căii ferate din porturi
Articolul 99. Acordul principal
Articolul 100. Termenul general de transportare a mărfurilor
Articolul 101. Plata pentru transportul mărfurilor
Articolul 102. Norma de transbordare a mărfurilor
Articolul 103. Răspunderea pentru neîndeplinirea normei de transbordare a mărfurilor
Articolul 104. Răspunderea pentru reținerea vagoanelor și containerelor în punctele de transbordare
Articolul 105. Răspunderea pentru neasigurarea integrității mărfurilor

Secțiunea a 6-a

TRANSPORTUL DE CĂLĂTORI, BAGAJE ȘI MESAGERII

- Articolul 106. Răspunderea căii ferate
Articolul 107. Categoriile trenurilor

- Articolul 108. Echipamentul necesar și amenajarea stațiilor și gărilor
- Articolul 109. Asigurarea călătorilor cu informații
- Articolul 110. Contractul de transport al călătorului
- Articolul 111. Camerele de bagaje
- Articolul 112. Drepturile călătorului
- Articolul 113. Vânzarea documentelor (biletelor) de călătorie la cererea organizațiilor
- Articolul 114. Obligațiile căii ferate față de călători
- Articolul 115. Obligațiile călătorilor
- Articolul 116. Transportul bagajelor și mesageriilor
- Articolul 117. Condițiile de preluare a bagajelor și mesageriilor pentru transportare
- Articolul 118. Termenul de transportare a bagajelor și mesageriilor
- Articolul 119. Pierderile și întârzierea la transportarea bagajelor și mesageriilor
- Articolul 120. Eliberarea bagajelor
- Articolul 121. Bagajele și mesageriile nereclamate
- Articolul 122. Modul de transportare a coletelor poștale
- Articolul 123. Asigurarea cu încăperi pentru prestarea de servicii către călători
- Articolul 124. Construcția de încăperi pentru prestarea de servicii

Secțiunea a 7-a

RĂSPUNDEREA CĂII FERATE, A EXPEDITORILOR DE MĂRFURI, A DESTINATARILOR MĂRFURILOR ȘI A CĂLĂTORILOR

- Articolul 125. Răspunderea pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor
- Articolul 126. Scutirea expeditorului de mărfuri de răspundere pentru neexecutarea comenzii primite de transport al mărfurilor de către calea ferată
- Articolul 127. Scutirea căii ferate de răspundere pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor
- Articolul 128. Neasigurarea integrității mărfurilor
- Articolul 129. Scutirea de răspundere pentru neasigurarea integrității mărfurilor
- Articolul 130. Repararea prejudiciului
- Articolul 131. Depășirea termenului de transportare a mărfurilor
- Articolul 132. Pierderea mărfurilor
- Articolul 133. Indicarea inexactă a denumirii mărfurilor în scrisoarea de trăsură
- Articolul 134. Utilizarea neautorizată a vagoanelor și containerelor
- Articolul 135. Răspunderea pentru reținerea vagoanelor
- Articolul 136. Staționarea supranormativă a navelor la debarcader
- Articolul 137. Reținerea containerelor universale
- Articolul 138. Scutirea de plată pentru utilizarea vagoanelor și containerelor
- Articolul 139. Răspunderea pentru reținerea vagoanelor trase pentru încărcare și refuzul de a le utiliza
- Articolul 140. Supraîncărcarea vagoanelor și containerelor
- Articolul 141. Tragerea pentru încărcare a vagoanelor și containerelor goale necurățate
- Articolul 142. Deteriorarea sau pierderea vagoanelor și containerelor ce aparțin căii ferate
- Articolul 143. Deteriorarea sau pierderea vagoanelor și containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor
- Articolul 144. Modul de percepere a amenzilor
- Articolul 145. Răspunderea pentru mărfurile sosite
- Articolul 146. Neasigurarea integrității bagajelor
- Articolul 147. Depășirea termenului de transportare a bagajelor
- Articolul 148. Integritatea bagajelor de mână ale călătorului
- Articolul 149. Neasigurarea integrității mesageriilor. Depășirea termenului de transportare a lor
- Articolul 150. Plecarea sau sosirea trenului cu întârziere
- Articolul 151. Expedierea în bagaje a obiectelor a căror transportare este interzisă
- Articolul 152. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat vieții și sănătății călătorului
- Articolul 153. Acordurile privind limitarea sau exonerarea de răspundere

Secțiunea a 8-a

ACTE, RECLAMAȚII, ACȚIUNI

- Articolul 154. Actul comercial
- Articolul 155. Reclamația referitoare la transportul mărfurilor sau mesageriilor
- Articolul 156. Reclamația referitoare la transportul de călători sau bagaje
- Articolul 157. Modul de înaintare a reclamațiilor
- Articolul 158. Documentele anexate la reclamație
- Articolul 159. Termenele de înaintare a reclamațiilor

Articolul 160. Termenul de examinare a reclamației
Articolul 161. Acțiunile intentate căii ferate
Articolul 162. Acțiunile intentate destinatarilor mărfurilor, expeditorilor de mărfuri și călătorilor

Capitolul III

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 163. Controlul asupra respectării prevederilor prezentului cod
Articolul 164. Aplicarea actelor normative
Articolul 165. Îndatoririle Guvernului
Articolul 166. Îndatoririle organului de specialitate al administrației publice centrale

Parlamentul adoptă prezentul cod.

Capitolul I

BAZELE ACTIVITĂȚII TRANSPORTULUI FEROVIAI

Secțiunea 1

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și sarcinile Codului transportului feroviar

Codul transportului feroviar, denumit în continuare cod:

- a) stabilește bazele juridice, organizatorice și economice ale activității transportului feroviar, particularitățile, locul și rolul acestuia în economia țării, reglementează raporturile lui cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu alte tipuri de transport;
- b) reglementează raporturile dintre calea ferată și expeditorii de mărfuri, destinatarii mărfurilor, călători, alte persoane fizice și juridice, care beneficiază de serviciile transportului feroviar, stabilește drepturile, obligațiile și răspunderea acestora;
- c) reglementează condițiile de bază ale transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii, stabilește regulile generale de exploatare a liniilor ferate de acces.

Articolul 2. Sfera de aplicare a codului și controlul asupra respectării prevederilor lui

(1) Prevederile prezentului cod se aplică transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată a Republicii Moldova, deschisă pentru uz public, inclusiv transportului de mărfuri, a căror încărcare și descărcare se execută pe liniile ferate de acces, precum și pe liniile ferate care se construiesc, racordate la liniile ferate publice (magistrale).

(2) Controlul asupra respectării prevederilor prezentului cod de către persoanele fizice și juridice care cad sub incidența lui este exercitat de organul de specialitate al administrației publice centrale și de alte autorități ale administrației publice centrale, abilitate prin lege cu astfel de atribuții.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentului cod, se definesc următoarele noțiuni principale:

transport feroviar - tip de transport public care reprezintă un complex tehnologic de producție unitar, cu întreprinderi și instituții cu menire de producție și socială, a cărui administrare de stat este exercitată de către organul administrației publice centrale în domeniul transportului;

cale ferată - sistem de transport pe șine, destinat transportului de călători și mărfuri, care cuprinde:

- a) linia ferată și construcțiile corespunzătoare (tuneluri de cale ferată, poduri etc.);
- b) instalațiile de exploatare;
- c) materialul rulant, precum și
- d) structurile pentru asigurarea funcționării elementelor menționate și organizațiile de exploatare pentru realizarea transportului de călători și mărfuri;

piață a serviciilor de transport - sferă de realizare a transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii, de deservire tehnică și de reparație a mijloacelor de transport, de executare a lucrărilor (serviciilor) auxiliare și a altor lucrări (servicii) ce țin de transport;

asigurare a siguranței circulației - activitate a organelor din transportul feroviar, a autorităților administrației publice centrale și locale, a întreprinderilor, instituțiilor și cetățenilor pentru asigurarea funcționării continue a căii ferate și neadmiterea situațiilor de avarie în procesul transportării, precum și pentru reducerea consecințelor unor eventuale accidente;

zonă de expropriere - terenuri aparținând transportului feroviar, ocupate de terasament, lucrări de artă, cantoane și alte clădiri, instalații de comunicații feroviare, stații de cale ferată, plantații forestiere de protecție și instalații de linie;

zonă de protecție - terenuri necesare pentru asigurarea integrității, rezistenței și stabilității construcțiilor, instalațiilor și altor obiecte de transport feroviar, precum și terenuri cu soluri alunecătoare, limitrofe terenurilor transportului feroviar;

proces de transportare - ansamblu de acțiuni și operațiuni, interdependente organizatoric și tehnologic, efectuate de către subdiviziunile structurale ale căii ferate în cadrul pregătirii, realizării și finalizării transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii;

linie ferată publică (magistrală) - linie ferată pe care sînt amplasate stații de cale ferată ce execută operațiunile respective de primire și expediere a trenurilor, de deservire a călătorilor, de recepționare și eliberare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, de executare a lucrărilor de manevră;

trafic mixt direct - transport de mărfuri, efectuat cu diferite tipuri de transport conform unui document de transport unic (scrisoare de trăsură), întocmit pentru întregul parcurs al mărfurilor;

călător - persoană fizică care are document (bilet) de călătorie și călătorește cu trenul;

marfă - încărcătură (articole, obiecte, minereuri, materiale etc.) care face obiectul transportului pe cale ferată, primită în modul stabilit spre transportare de către calea ferată, ce poartă răspundere pentru transportarea în termen și pentru integritatea acesteia conform prezentului cod;

bagaje - lucruri, alte valori materiale, expediate de către călător pentru necesități personale, pentru o plată separată, în vagonul de bagaje, pînă la stația de destinație indicată în documentul (biletul) de călătorie al călătorului;

mesagerii - mărfuri, alte valori materiale, transportate în trenuri de călători și în cele de poștă și bagaje;

mărfuri periculoase - substanțe, materiale, articole și deșeuri care, în virtutea stării lor fizice, proprietăților chimice și biologice, caracterului radioactiv sau a altor proprietăți specifice, în procesul transportării, executării lucrărilor de încărcare-descărcare și al depozitării, pot periclita viața și sănătatea oamenilor, pot provoca poluarea mediului, distrugerea naturii vii, deteriorarea sau distrugerea mijloacelor de transport și a altor bunuri;

transport special - tip de transport care asigură transportarea încărcăturilor speciale pentru necesități stringente de stat și de apărare;

trafic feroviar internațional - transport de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii între Republica Moldova și alte țări;

expeditor de mărfuri - persoană fizică sau juridică care acționează în nume propriu sau în numele proprietarului de mărfuri, bagaje, mesagerii și este indicată în documentele de transport;

destinatar al mărfurilor - persoană fizică sau juridică împuternicită cu recepționarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor;

linie ferată de acces - linie ferată legată cu rețeaua comună a căilor ferate printr-o cale neîntreruptă cu șine, destinată deservirii anumitor expeditori de mărfuri și destinatari ai mărfurilor;

locuri de uz comun - depozite (acoperite sau descoperite), terenuri special repartizate pe teritoriul stațiilor de cale ferată, aparținând căii ferate și folosite pentru încărcarea, descărcarea, trierea și depozitarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor;

locuri de uz propriu - depozite (acoperite sau descoperite), terenuri special amenajate, atât în afara, cât și pe teritoriul stațiilor de cale ferată, care nu aparțin căii ferate ori care sînt date de ea în arendă și folosite pentru operațiuni de încărcare-descărcare;

Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată - act normativ, elaborat în conformitate cu prevederile prezentului cod, care reglementează condițiile de transport al mărfurilor, obligatorii pentru calea ferată, pentru expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor, luîndu-se în considerare particularitățile acestora, în scopul asigurării siguranței circulației, integrității mărfurilor și a materialului rulant, precum și a securității ecologice;

Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată - act normativ, elaborat în conformitate cu prevederile prezentului cod, care reglementează condițiile de transport al acestora și stabilește drepturile, obligațiile și răspunderea căii ferate și a călătorilor care beneficiază de transportul feroviar;

documente de transport - scrisoarea de trăsură, foaia de expediție, documentul (biletul) de călătorie, recipisa de bagaje, recipisa de mesagerii;

culegerea "Regulamente de transport și tarife în transportul feroviar" - ediție periodică în care se publică actele normative aprobate de organul de specialitate al administrației publice centrale în limitele competenței sale;

taxă suplimentară - plată pentru operațiuni și lucrări suplimentare, neinclusă în tarif;

operațiune dublă - folosirea de către destinatarul mărfurilor a vagonului și/sau a containerului descărcat de el pentru încărcarea altor mărfuri;

Regulament tarifar - ediție sistematizată în care sînt publicate prețurile pentru lucrările executate și serviciile prestate de transportul feroviar, aprobate în modul stabilit și incluse în tarife, precum și taxele suplimentare, este expus modul de calculare a plăților pentru transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii și pentru utilizarea vagoanelor și containerelor.

Articolul 4. Rolul transportului feroviar în economie și în sfera socială

(1) Transportul feroviar constituie o parte componentă a sistemului unitar de transport al țării și, în interacțiunea lui cu alte tipuri de transport, este destinat să asigure la timp și calitativ, în traficul feroviar intern și internațional, necesitățile populației în transport și alte servicii, activitatea tuturor ramurilor economiei și securitatea națională a statului, dezvoltarea eficientă a activității de întreprinzător a întreprinderilor din ramură, formarea pieței serviciilor de transport.

(2) Activitatea transportului feroviar este reglementată și controlată de stat.

(3) Baza tehnico-materială a transportului feroviar se dezvoltă din contul mijloacelor proprii ale întreprinderilor acestuia, precum și al mijloacelor bugetului de stat și bugetelor locale, prin atragerea împrumuturilor interne și externe.

(4) Transportul pe cale ferată constituie monopol natural, ceea ce impune condiții speciale de dezvoltare și funcționare a transportului feroviar.

Articolul 5. Calea ferată și rolul ei în sistemul transportului feroviar

(1) Calea ferată reprezintă o structură publică de interes statal.

(2) Întreprinderea principală de transport feroviar în Republica Moldova este Întreprinderea de Stat "Calea Ferată din Moldova", care administrează activitatea de producție și financiară a subdiviziunilor structurale autonome ce practică transportul pe cale ferată, precum și coordonează lucrul altor întreprinderi, organizații și instituții de transport feroviar care asigură funcționarea acestora.

(3) Întreprinderea de Stat "Calea Ferată din Moldova" își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Ea este condusă de organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 6. Legislația cu privire la transportul feroviar

(1) Activitatea transportului feroviar, care asigură transportarea călătorilor, mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, este organizată în conformitate cu Constituția Republicii Moldova,

Codul civil, Legea cu privire la transporturi, prezentul cod, alte acte normative în vigoare, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Actele normative care reglementează activitatea transportului feroviar și stabilesc condițiile de transportare, de utilizare a mijloacelor transportului feroviar, de siguranță a circulației, de respectare a ordinii de intersectare a liniilor ferate de către alte tipuri de transport, de securitate contra incendiilor, precum și normele sanitare sînt obligatorii pentru întreprinderile, organizațiile, instituțiile și cetățenii care beneficiază de serviciile transportului feroviar.

Articolul 7. Administrarea transportului feroviar

(1) Conducerea, administrarea și reglementarea activității transportului feroviar se realizează, conform legislației în vigoare, de către organul de specialitate al administrației publice centrale - Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor, în limitele competenței sale. Administrarea procesului de transportare se efectuează nemijlocit de către întreprinderile care desfășoară acest gen de activitate.

(2) Din sistemul de transport feroviar fac parte întreprinderile de transport feroviar care efectuează transportul de călători și mărfuri, materialul rulant care le aparține, liniile ferate, precum și întreprinderile industriale, de construcții, comerciale și alte întreprinderi, organizații și instituții care asigură activitatea ritmică a transportului feroviar și dezvoltarea acestuia.

(3) Autoritățile administrației publice centrale și locale, organizațiile obștești și de alt tip, precum și cetățenii nu sînt în drept să intervină în activitatea transportului feroviar ce ține nemijlocit de procesul de transportare, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare.

(4) Crearea, reorganizarea și lichidarea întreprinderilor de transport feroviar care funcționează cu drept de administrare economică se efectuează, conform legislației în vigoare, de către organul de specialitate al administrației publice centrale, iar a întreprinderilor care au ca obiect de activitate organizarea și asigurarea procesului de transportare - conform hotărîrilor Guvernului.

(5) Sistarea activității (închiderea) liniilor ferate publice (magistrale) se efectuează de către organul de specialitate al administrației publice centrale, de comun acord cu Guvernul și cu autoritățile administrației publice locale respective.

Articolul 8. Patrimoniul transportului feroviar

(1) Patrimoniul întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor și obiectelor de transport feroviar care asigură nemijlocit procesul de transportare și executare a lucrărilor de intervenție și repunere în funcțiune constituie, în exclusivitate, proprietate publică.

(2) Întreprinderile de transport feroviar posedă, beneficiază și dispun de patrimoniu în conformitate cu prevederile Codului civil, Legii cu privire la întreprinderea de stat, Legii cu privire la transporturi, prezentului cod, cu alte acte legislative în vigoare, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Decizia de atribuire a patrimoniului, pentru administrare economică și gestionare operativă, întreprinderilor și instituțiilor de transport feroviar se ia de către organul de specialitate al administrației publice centrale.

(4) Vânzarea, darea în arendă sau gestionarea în alt mod a bunurilor imobile administrate de către întreprinderile de transport feroviar, fără modificarea dreptului de proprietate de stat asupra acestor bunuri, se efectuează de către aceste întreprinderi, cu acordul organului de specialitate al administrației publice centrale, în modul stabilit de Guvern.

(5) Vânzarea, schimbul, darea în arendă, darea în folosință temporară cu titlu gratuit, casarea materialului rulant și a containerelor aflate în proprietatea statului, fără modificarea dreptului de proprietate, se efectuează, în funcție de specificul activității transportului feroviar, de către organul de specialitate al administrației publice centrale sau, din însărcinarea acestuia, de către administrația căii ferate, în condițiile stabilite de acesta.

(6) Vânzarea materialului rulant, a containerelor, clădirilor și instalațiilor neutilizate în procesul tehnologic al întreprinderii către persoane fizice și juridice, cu modificarea dreptului de proprietate de stat asupra acestor bunuri, se efectuează în modul stabilit de Guvern.

(7) Mijloacele obținute din operațiuni cu bunurile prevăzute la prezentul articol se trec la veniturile întreprinderilor de transport feroviar și trebuie să fie folosite pentru achiziționarea materialului rulant și a containerelor, pentru dezvoltarea capacităților de producție și construirea infrastructurii sociale a întreprinderilor la a căror balanță se află aceste bunuri.

(8) Obiectele și alte bunuri ale transportului feroviar care asigură nemijlocit procesul de transportare și executare a lucrărilor de intervenție și repunere în funcțiune nu sînt supuse deestatizării și privatizării.

(9) Privatizarea întreprinderilor, precum și a obiectelor, a altor bunuri ale transportului feroviar, exceptînd cele menționate la alin.(8), cu stabilirea termenelor și condițiilor de realizare a acesteia, se admite în modul stabilit de legislația în vigoare.

Secțiunea a 2-a

TERENURILE TRANSPORTULUI FEROVIAȘI ZONELE DE PROTECȚIE

Articolul 9. Terenurile transportului feroviar

(1) Terenuri ale transportului feroviar sînt terenurile date în folosință permanentă (pe termen nelimitat) întreprinderilor și instituțiilor de transport feroviar, conform Codului funciar și altor acte normative în vigoare, pentru executarea unor sarcini speciale. La terenurile transportului feroviar se raportează terenurile pe care sînt amplasate liniile și stațiile de cale ferată (inclusiv zona de expropriere), precum și cele ocupate de plantațiile de protecție și consolidare, construcțiile, clădirile, instalațiile și alte obiecte necesare pentru asigurarea funcționării transportului feroviar.

(2) Pentru folosință temporară, întreprinderilor și instituțiilor de transport feroviar li se pot da în arendă terenuri.

(3) Modul de utilizare a terenurilor transportului feroviar în limitele zonei de expropriere se stabilește de către întreprinderea de transport feroviar posesoare, cu respectarea prevederilor Codului funciar.

(4) Dimensiunile terenurilor (inclusiv ale zonei de expropriere) se stabilesc în conformitate cu normele și documentația de proiect și deviz și cu schemele generale de dezvoltare a liniilor și stațiilor de cale ferată, iar repartizarea terenurilor se efectuează ținîndu-se cont de succesiunea valorificării lor.

(5) Terenurile transportului feroviar trebuie să corespundă normelor urbanistice, ecologice, sanitare, precum și altor norme și cerințe stabilite de autoritățile administrației publice centrale de specialitate și cele locale.

Articolul 10. Zonele de protecție

(1) În scopul asigurării securității (inclusiv de către obiectele industriale și alte tipuri de transport) populației și exploatării în condiții normale a liniilor ferate și a altor obiecte ale transportului feroviar, amplasate pe sectoarele de terenuri cu pericol de alunecare, surpare, apariție a viiturilor și a altor fenomene periculoase, se stabilesc zone de protecție.

(2) Modul de stabilire a zonelor de protecție, dimensiunile acestora conform normativelor în construcții și regimul de folosire a terenurilor repartizate în aceste scopuri se stabilesc de Guvern.

Secțiunea a 3-a

PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII ECONOMICO-FINANCIARE ÎN TRANSPORTUL FEROVIAȘ

Articolul 11. Principiile de organizare a transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată

(1) Transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată în trafic intern se efectuează în modul și în condițiile prevăzute de prezentul cod, de Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată și de Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(2) Transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată în trafic internațional în tranzit pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Indicatorii de calitate a transportului (termenele de transportare, integritatea mărfurilor, bagajelor, mesageriilor) și a deservirii călătorilor, expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor, a căror îndeplinire constituie o condiție obligatorie pentru calea ferată și alte întreprinderi prestatoare de servicii de transport și alte servicii ce țin de acesta, se stabilesc potrivit prezentului cod, Regulamentului transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată și Regulamentului transportului de mărfuri pe calea ferată.

Articolul 12. Tarife în transportul feroviar

(1) Tarifele pentru transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată se stabilesc de către organul de specialitate al administrației publice centrale în baza politicii de stat a prețurilor și tarifelor, care constituie prerogativa Guvernului. Tarifele pentru transportul în trafic internațional se stabilesc în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Tarifele modificate pentru transportul de călători și taxele suplimentare corespunzătoare se publică în mass-media cu cel puțin 10 zile înainte de punerea lor în aplicare.

(3) Tarifele modificate pentru transportul de mărfuri și taxele suplimentare corespunzătoare se publică în mass-media cu cel puțin 15 zile înainte de punerea lor în aplicare.

(4) Plata sumei pentru lucrările și serviciile neprevăzute în Regulamentul tarifar și executate de calea ferată la solicitarea expeditorului de mărfuri, destinatarului mărfurilor sau a călătorului, precum și pentru lucrările incluse în valoarea transportului, dar executate de către expeditorul de mărfuri, destinatarul mărfurilor la solicitarea căii ferate, se achită conform înțelegerii dintre părți.

Articolul 13. Principiile activității economico-financiare a transportului feroviar

(1) Întreprinderile și instituțiile de transport feroviar desfășoară activități economico-financiare potrivit principiilor reglementării de stat și ale autogestiunii economico-financiare.

(2) Construcția și reconstrucția liniilor ferate publice (magistrale) și a obiectelor cu destinație de mobilizare, precum și achiziționarea materialului rulant feroviar se consideră necesități de stat și se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat și mijloacelor proprii ale căii ferate.

(3) Construcția și reconstrucția liniilor ferate (inclusiv electrificarea), gărilor, pasarelelor, tunelurilor, platformelor pentru călători și a altor obiecte ale transportului feroviar, destinate prestării de servicii către populația din zonă, achiziționarea de trenuri pentru traficul suburban pot fi efectuate din contul mijloacelor bugetului de stat, bugetelor locale, mijloacelor proprii ale căii ferate, precum și din contul contribuțiilor benevole ale organizațiilor și cetățenilor interesați.

(4) Documentele (biletele) de călătorie se vând cetățenilor care folosesc transportul feroviar contra costului complet, cu excepția persoanelor care beneficiază de înlesnirile acordate prin lege la călătoria cu transportul feroviar. Compensarea costului călătoriei pentru cetățenii beneficiari de înlesnirile menționate se face din contul mijloacelor bugetului de stat, în modul stabilit de legislația în vigoare.

(5) Decontările dintre expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor și întreprinderile de transport feroviar pentru transportul de mărfuri și bagaje, achitarea taxelor suplimentare pentru operațiunile cu mărfuri și utilizarea materialului rulant, precum și achitarea amenzilor și penalităților se efectuează în modul stabilit de prezentul cod, de alte acte normative în vigoare, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(6) Pentru garantarea tuturor achitărilor care rezultă din contractul de transport al mărfurilor, calea ferată are drept de gaj asupra mărfurilor. Modul de exercitare a dreptului de gaj este stabilit de legislația în vigoare.

Secțiunea a 4-a

SIGURANȚA CIRCULAȚIEI. PAZA MĂRFURILOR ȘI OBIECTELOR DE TRANSPORT FEROVIAR. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII ÎN CONDIȚII DEOSEBITE

Articolul 14. Asigurarea siguranței în transportul feroviar

(1) Subdiviziunile corespunzătoare ale căii ferate asigură condiții de siguranță pentru viața și sănătatea călătorilor, pentru transportul de mărfuri și bagaje, pentru circulația trenurilor și altor mijloace de transport feroviar, inclusiv la executarea manevrelor și la exploatarea mijloacelor de transport utilizate în procesul de transportare și asigură, de asemenea, protecția muncii feroviarilor și protecția mediului.

(2) Această activitate cuprinde:

a) reglementarea juridică în domeniul siguranței circulației și exploatării mijloacelor de transport și altor mijloace tehnice utilizate în procesul de transportare;

b) pregătirea propunerilor de elaborare a unei politici tehnice, economice și sociale de stat și realizarea ei prin acțiuni practice în vederea prevenirii încălcării regulilor de siguranță a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport și a altor mijloace tehnice utilizate în procesul de transportare;

c) exercitarea controlului asupra executării prevederilor legislației în vigoare, care reglementează raporturile juridice în domeniul siguranței circulației și exploatării mijloacelor de transport și a altor mijloace tehnice utilizate în procesul de transportare.

(3) În transportul feroviar activează un serviciu special care exercită controlul siguranței circulației, precum și subdiviziuni de intervenție și repunere în funcțiune care lichidează consecințele accidentelor de cale ferată. Regulamentele de funcționare a acestor subdiviziuni, precum și modul de clasificare, de cercetare din oficiu și de ținere a evidenței încălcărilor regulilor de siguranță a circulației, se aprobă de către organul de specialitate al administrației publice centrale.

(4) Materialul rulant, inclusiv cel specializat și containerele, elementele de suprastructură ale căii ferate, alte mijloace tehnice și mecanisme, care se furnizează transportului feroviar, precum și serviciile oferite călătorilor, trebuie să corespundă regulilor de siguranță a circulației, regulilor de protecție a muncii și de securitate ecologică, stabilite prin actele normative, și trebuie să fie supuse certificării obligatorii în privința corespunderii condițiilor specificate.

(5) Pentru încălcarea regulilor de siguranță a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport și a altor mijloace tehnice utilizate în procesul de transportare, persoanele culpabile poartă răspundere conform legislației în vigoare.

Articolul 15. Zonele cu pericol sporit

(1) Teritoriile stațiilor de cale ferată, gărilor, întreprinderilor și altor subdiviziuni structurale ale căii ferate, a căror activitate este legată de procesul de transportare, platformele pentru călători și liniile ferate pe care circulă trenurile și pe care se execută manevrele și operațiunile de încărcare-descărcare, reprezintă zone cu pericol sporit.

(2) Regulile de aflare a cetățenilor și de amplasare a obiectelor în zonele cu pericol sporit, de efectuare în ele a lucrărilor, de circulație și de traversare a liniilor ferate se stabilesc de către organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 16. Modul de transportare a mărfurilor periculoase

(1) Posesorii mărfurilor periculoase și speciale, transportate pe calea ferată, care expediază și primesc astfel de mărfuri trebuie să garanteze transportul, încărcarea și descărcarea lor în siguranță, să dispună de mijloace pentru stabilirea gradului de infectare și de evaluare a factorilor

de risc, precum și de subdiviziuni mobile de intervenție pentru lichidarea situațiilor de avarie și a consecințelor avariilor produse la transportarea mărfurilor indicate.

(2) Transportul feroviar este obligat să asigure transportarea în siguranță a mărfurilor periculoase și speciale și, în limitele posibilităților tactice și tehnice ale mijloacelor disponibile de restabilire, să participe la lichidarea consecințelor avariilor produse la transportarea acestor mărfuri.

Articolul 17. Locurile de intersecție a liniilor ferate cu alte tipuri de transport și instalații

(1) Locurile de intersecție a liniilor ferate cu drumurile auto (pasaje de nivel) sînt stabilite în Regulile de exploatare tehnică a căii ferate, precum și în normele și regulile în construcții.

(2) Modul de exploatare a pasajelor de nivel și modul de deschidere și de închidere a acestora se stabilesc de către organul de specialitate al administrației publice centrale, cu notificarea organelor afacerilor interne.

(3) Obiectele pe al căror teritoriu se produc, se depozitează, se încarcă, se transportă și se descarcă mărfurile periculoase trebuie să fie îndepărtate de liniile ferate publice (magistrale) și de instalații la o distanță care să asigure funcționarea lor în condiții de siguranță. Distanțele minime de la obiectele specificate pînă la liniile ferate și instalații, locurile de intersecție a liniilor ferate publice (magistrale) cu conducte, linii de comunicații, linii de transport de energie electrică și alte instalații, precum și normele de construcție și întreținere a obiectelor de acest tip în locurile de intersecție și din apropierea liniilor ferate se stabilesc prin acte juridico-normative, elaborate de organele de stat corespunzătoare și adoptate de comun acord cu organul de specialitate al administrației publice centrale.

(4) Răspunderea pentru respectarea normativelor stabilite la construirea și exploatarea conductelor de gaz și petrol, căilor de comunicație, a altor instalații care se intersectează cu liniile ferate publice (magistrale) sau care se află în apropierea lor o poartă posesorii acestor instalații.

(5) Posesorii instalațiilor menționate în prezentul articol sînt obligați să informeze la timp administrația căii ferate despre apariția situațiilor de avarie, care periclitează siguranța circulației, pentru a fi luate măsurile respective de prevenire.

Articolul 18. Paza mărfurilor și obiectelor de transport feroviar

(1) Paza mărfurilor în parcurs și la stațiile de cale ferată, a obiectelor de transport feroviar, precum și executarea lucrărilor de prevenire a incendiilor, supravegherea măsurilor de pază contra incendiilor și lichidarea incendiilor în transportul feroviar se efectuează de către subdiviziunile de pază paramilitară ale căii ferate. Regulamentul privind paza paramilitară se aprobă de către administrația căii ferate, de comun acord cu Direcția de poliție în transport.

(2) Nomenclatorul mărfurilor pasibile de pază și însoțire specială, precum și modul de pază și de însoțire a acestor mărfuri se stabilesc de către organul de specialitate al administrației publice centrale. În cazuri excepționale, nomenclatorul poate fi completat și de administrația căii ferate, informînd despre aceasta organul de specialitate al administrației publice centrale.

(3) Paza și însoțirea anumitor tipuri de mărfuri se efectuează de către expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor în modul prevăzut de prezentul cod.

(4) Menținerea ordinii publice și combaterea criminalității în transportul feroviar se asigură de către organele de poliție în transport și subdiviziunile teritoriale de poliție, în colaborare cu subdiviziunile de pază paramilitară, întreprinderile și instituțiile de transport feroviar.

Articolul 19. Organizarea activității transportului feroviar în condiții deosebite

(1) Întreprinderile și organizațiile de transport feroviar iau măsuri urgente pentru înlăturarea consecințelor deraierilor, accidentelor, calamităților naturale (înzăpeziri, inundații, incendii, alunecări de teren etc.) care au cauzat perturbări în funcționarea transportului.

(2) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și cele locale, subdiviziunile organelor afacerilor interne, Departamentul Situații Excepționale și ministerele de forță acordă

ajutor căii ferate la lichidarea consecințelor deraierilor, accidentelor, calamităților naturale, care periclitează viața și sănătatea oamenilor, siguranța circulației și integritatea mărfurilor, asigură pregătirea de mobilizare a întreprinderilor de transport feroviar.

(3) Modul de compensare a cheltuielilor aferente acordării de ajutor căii ferate la lichidarea deraierilor, accidentelor și consecințelor calamităților naturale este stabilit de Guvern.

Secțiunea a 5-a

RELAȚIILE DE MUNCĂ ȘI DISCIPLINA ÎN TRANSPORTUL FEROVIAI

Articolul 20. Relațiile de muncă în transportul feroviar

(1) Relațiile de muncă, inclusiv cele legate de garanțiile și indemnizațiile acordate salariaților întreprinderilor și instituțiilor de transport feroviar, sînt reglementate de prezentul cod, de legislația în vigoare a muncii, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Regimul de lucru și odihnă, condițiile de muncă ale anumitor categorii de salariați din transportul feroviar care prestează activități ce țin nemijlocit de circulația trenurilor se stabilesc în regulamentul de ramură aprobat conform legislației în vigoare.

(3) Persoanele angajate în funcții legate nemijlocit de circulația trenurilor sînt supuse selectării profesionale, trebuie să aibă pregătirea respectivă și sănătatea, necesare pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Nomenclatorul acestor funcții este aprobat de administrația căii ferate. Salariații în cauză, precum și persoanele care lucrează în condiții nocive și grele, sînt supuși, în modul stabilit, examenelor și controalelor medicale obligatorii.

(4) Salariații întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor de transport feroviar beneficiază anual de dreptul la o călătorie gratuită cu transportul feroviar.

(5) Persoanelor nevoite să-și schimbe locul de muncă din cauza unei infirmități de muncă, evoluției unei boli profesionale sau celor pensionate în calitate de invalizi ca urmare a infirmității de muncă, a unei boli profesionale sau altei vătămări a sănătății, de care acestea nu sînt culpabile, li se menține dreptul la o călătorie gratuită cu transportul feroviar și la alte înlesniri, stabilite de legislația în vigoare pentru lucrătorii din transportul feroviar din contul mijloacelor întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor respective.

(6) La îndeplinirea obligațiilor de serviciu, salariaților subdiviziunilor de pază paramilitară ale căii ferate le este garantată protecția juridică și socială prevăzută de legislația în vigoare pentru colaboratorii organelor afacerilor interne și ai Ministerului Apărării.

(7) La îndeplinirea obligațiilor de serviciu pe teritoriul altor state, condițiile de muncă și de salarizare, măsurile de asigurare a securității personale, garanțiile de protecție juridică și socială a colaboratorilor subdiviziunilor de pază paramilitară, precum și garanțiile și compensațiile acordate salariaților întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor de transport feroviar, care prestează munci cu caracter ambulant, se stabilesc de hotărârile Guvernului și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 21. Disciplina în transportul feroviar

(1) Disciplina în transportul feroviar este reglementată de legislația în vigoare a muncii și de Regulamentul cu privire la disciplina salariaților din transportul feroviar, aprobat de Guvern.

(2) Se interzice sistarea activității de muncă în transportul feroviar ca mijloc de soluționare a litigiilor colective de muncă.

(3) Sistarea activității de muncă din motivele indicate la alin.(2) reprezintă o încălcare gravă a disciplinei de muncă și atrage răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Secțiunea a 6-a

ALTE PROBLEME CE ȚIN DE ACTIVITATEA TRANSPORTULUI FEROVIAI ȘI ORGANIZAREA EI

Articolul 22. Timpul de evidență și gestiune în transportul feroviar

Pentru a asigura conducerea centralizată și neîntreruptă a procesului de transportare la întreprinderile, organizațiile și instituțiile de transport feroviar, care participă nemijlocit la trafic, indiferent de locul amplasării acestora, se stabilește un timp unic de evidență și gestiune - ora locală.

Articolul 23. Interacțiunea întreprinderilor de transport feroviar cu întreprinderile altor tipuri de transport, cu persoanele fizice și juridice proprietari ai obiectelor de transport feroviar

(1) La efectuarea transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii în trafic mixt, transportul feroviar interacționează cu alte tipuri de transport - maritim, fluvial, aerian și auto.

(2) Raporturile dintre întreprinderile de transport feroviar și întreprinderile altor tipuri de transport în cadrul transportului de călători și mărfuri se realizează în conformitate cu prevederile codurilor (statutelor), regulamentelor și tarifelor, care reglementează transportul cu mijloacele de transport respective, precum și în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Raporturile juridice dintre întreprinderile de transport feroviar și persoanele juridice proprietari ai obiectelor de transport feroviar, precum și modul și condițiile de exploatare a materialului rulant ce le aparține pe liniile ferate publice (magistrale) se stabilesc prin prezentul cod, alte acte normative în vigoare și prin contracte încheiate în baza lor.

(4) Persoanele fizice și juridice proprietari ai obiectelor de transport feroviar, dacă este necesară interacțiunea lor cu rețeaua de căi ferate publice, asigură dezvoltarea acestor obiecte și le întrețin la nivelul cerințelor prezentului cod, ceea ce creează condiții pentru executarea lucrărilor în condiții de siguranță, pentru utilizarea eficientă a materialului rulant, pentru integritatea parcului de vagoane și respectarea normelor de staționare neproductivă a vagoanelor, stabilite prin regulamente sau contracte.

Articolul 24. Activitatea economică externă a transportului feroviar

Organizarea transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii în trafic feroviar internațional și în trafic mixt direct internațional, dezvoltarea relațiilor internaționale de transport și activitatea economică externă a transportului feroviar se efectuează de către organul de specialitate al administrației publice centrale și administrația căii ferate în conformitate cu legislația în vigoare și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 25. Pregătirea de mobilizare a transportului feroviar

(1) Pregătirea de mobilizare a transportului feroviar este o sarcină de stat de primă importanță pentru consolidarea securității statului și se efectuează pe timp de pace, în condițiile legii.

(2) Finanțarea acțiunilor de pregătire de mobilizare a transportului feroviar se efectuează în modul stabilit de legislația în vigoare.

(3) Conducerea acțiunilor privind pregătirea de mobilizare și apărarea civilă în transportul feroviar, precum și responsabilitatea pentru buna stare a pregătirii de mobilizare și apărării civile se pun în sarcina conducătorilor de întreprinderi.

Articolul 26. Asigurarea în transportul feroviar

(1) Modul și condițiile de asigurare personală obligatorie a călătorilor și a anumitor categorii de salariați din transportul feroviar sînt stabilite de legislația în vigoare în domeniu.

(2) În conformitate cu Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători, în transportul feroviar, pe lângă asigurarea obligatorie, este posibilă asigurarea personală facultativă a călătorilor, precum și asigurarea facultativă a mărfurilor și bagajelor.

Articolul 27. Răspunderea întreprinderilor de transport feroviar

(1) Întreprinderile de transport feroviar nu au dreptul să refuze transportul călătorului și expeditorului de mărfuri care au achitat transportul mărfurilor, bagajelor și mesageriilor și au întocmit corect documentele de transport, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod, de regulamentele și condițiile de transporturi, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Întreprinderile de transport feroviar care realizează procesul de transportare poartă răspundere, în condițiile legii, pentru daunele cauzate vieții și sănătății călătorilor sau altor persoane care au avut de suferit de pe urma activității transportului feroviar.

(3) Răspunderea întreprinderilor de transport feroviar pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor privind transportul călătorilor, depozitarea și transportul mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, precum și răspunderea față de călători pentru întârzierea trenului se stabilesc de prezentul cod și de regulamentele corespunzătoare.

(4) În conformitate cu legislația în vigoare, întreprinderile de transport feroviar poartă răspundere pentru daunele cauzate din vina lor mediului și pentru întreținerea neadecvată a terenurilor ce le aparțin.

Capitolul II

FUNȚIONAREA ȘI INTERACȚIUNEA CĂII FERATE CU EXPEDITORII DE MĂRFURI ȘI DESTINATARI MĂRFURILOR, CU CĂLĂTORII, CU ALTE PERSOANE FIZICE ȘI JURIDICE

Secțiunea 1

PARTICULARITĂȚILE ORGANIZĂRII TRANSPORTULUI PE CALEA FERATĂ

Articolul 28. Particularitățile organizării transportului pe calea ferată și aprobarea regulamentului efectuării acestuia

(1) Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, precum și transportul de mărfuri, bagaje și mesagerii în interes propriu pe calea ferată se aprobă de Guvern.

(2) Particularitățile organizării, asigurării și efectuării transporturilor militare sînt reglementate de Statutul transporturilor militare pe calea ferată, aprobat de Guvern.

(3) Transportul mărfurilor periculoase, luîndu-se în considerare particularitățile acestora, precum și asigurarea de răspundere civilă la transportarea lor se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Modul de interacțiune a organelor vamale cu calea ferată este stipulat în Regulamentul privind interacțiunea Departamentului Vamal cu Calea Ferată din Moldova la perfectarea actelor vamale la mărfurile transportate pe calea ferată.

Articolul 29. Transportul pe linia ferată în construcție

Transportul pe liniile ferate în construcție, neintroduse în exploatare permanentă, se efectuează de către calea ferată în baza contractelor încheiate cu organizațiile care execută construcția sau o finanțează.

Articolul 30. Condiții speciale privind transportul anumitor tipuri de mărfuri

În cazurile în care transportul unor anumite tipuri de mărfuri nu poate fi executat în baza Regulamentului transportului de mărfuri pe calea ferată, organul de specialitate al administrației publice centrale și administrația căii ferate, în comun cu expeditorii de mărfuri sau destinatarii mărfurilor interesați, pot stabili în contractele încheiate între ei clauze speciale privind transportul acestor mărfuri și răspunderea părților pentru integritatea lor.

Articolul 31. Informațiile furnizate de calea ferată

Calea ferată este obligată să pună la dispoziția călătorilor, expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor informații autentice și necesare privind serviciile prestate.

Secțiunea a 2-a

GOSPODĂRIA CĂII FERATE CARE ASIGURĂ PROCESUL DE TRANSPORTARE

Articolul 32. Stațiile de cale ferată

(1) Stațiile de cale ferată execută operațiuni de recepționare, încărcare, descărcare și eliberare a mărfurilor în expediții de vagoane și expediții în partide mici, în containere, precum și operațiuni de transport al călătorilor, bagajelor și mesageriilor. Ele pot fi deschise pentru executarea tuturor sau anumitor operațiuni.

(2) Calea ferată execută transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii dintre toate stațiile de cale ferată deschise pentru executarea operațiunilor respective.

(3) Deschiderea sau închiderea stațiilor de cale ferată pentru executarea tuturor sau anumitor operațiuni se efectuează de către organul de specialitate al administrației publice centrale la propunerea căii ferate, coordonată cu autoritatea administrației publice locale, informația respectivă fiind publicată ulterior în culegerea "Regulamente de transport și tarife în transportul feroviar".

(4) Pentru perfectarea documentelor de transport, prestarea altor servicii și perceperea taxelor de transport și servicii în stațiile de cale ferată, se organizează birouri de mărfuri, case de bagaje și bilete, alte subdiviziuni ale căii ferate, destinate deservirii călătorilor, expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor.

Articolul 33. Materialul rulant destinat transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii

(1) Transportul de mărfuri, bagaje și mesagerii pe calea ferată se efectuează în vagoanele și containerele parcului de transport feroviar, precum și în vagoanele care sînt proprietate a persoanelor fizice și juridice sau care sînt arendate de acestea.

(2) Materialul rulant destinat transportului de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii pe liniile ferate publice (magistrale), indiferent de apartenența lui, trebuie să corespundă cerințelor standardelor, precum și Regulilor de exploatare tehnică a căii ferate, aprobate de organul de specialitate al administrației publice centrale. Fiecare unitate de material rulant procurat trebuie să aibă certificat. După executarea reparației capitale a vagoanelor se verifică masa acestora.

(3) Containerele utilizate pentru transportul de mărfuri, indiferent de apartenența lor, trebuie să corespundă condițiilor standardelor. Fiecare container fabricat trebuie să aibă certificat.

Articolul 34. Gospodăria de cîntărire

(1) Pentru cîntărirea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor de transportat, calea ferată - în locurile de uz comun, iar expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor - în locurile de uz propriu, trebuie să dispună de numărul necesar de aparate de cîntărit, conform legislației în vigoare.

(2) Aparatele de cîntărit sînt supuse verificării metrologice, cu sigilarea ulterioară și supravegherea de stat obligatorie exercitată în modul stabilit de organul administrației publice centrale pentru standardizare, metrologie și supraveghere tehnică.

(3) Calea ferată, în modul stabilit de organul administrației publice centrale pentru standardizare, metrologie și supraveghere tehnică, poate accepta, pe bază de contract, pentru deservire tehnică (reparații, verificări în cadrul controlului tehnic), mijloace de măsurare, inclusiv aparate de cîntărit ce aparțin expeditorilor și destinatarilor mărfurilor, altor persoane juridice.

Secțiunea a 3-a

ORGANIZAREA TRANSPORTULUI DE MĂRFURI

Articolul 35. Locurile destinate executării operațiunilor de încărcare-descărcare

(1) Operațiunile de încărcare-descărcare și triere a mărfurilor și containerelor se execută în locuri de uz comun și de uz propriu, unde trebuie să fie amenajate, în modul convenit, dispozitive și instalații pentru prelucrarea continuă și în siguranță a vagoanelor și containerelor, pentru asigurarea integrității mărfurilor. Aceste locuri trebuie să corespundă cerințelor privind protecția mediului.

(2) Corespunderea locurilor de uz comun și de uz propriu prevederilor prezentului articol este asigurată din contul mijloacelor posesorilor lor, iar corespunderea terenurilor special repartizate este asigurată din contul mijloacelor expeditorilor de mărfuri sau destinatarilor mărfurilor cărora le-au fost repartizate aceste terenuri.

Articolul 36. Dotarea locurilor pentru prelucrarea mărfurilor transportate

(1) Locurile de uz comun cu un volum considerabil de operațiuni de transportare a anumitor tipuri de mărfuri se dotează cu dispozitive speciale de încărcare-descărcare (estacade, terenuri și depozite specializate, rampe de încărcare a animalelor), puncte de adăpat, instalații de epurare, dispozitive de dezinfectare și spălare.

(2) Locurile de uz propriu se dotează cu mecanisme, dispozitive și instalații, care trebuie să asigure executarea în termen a operațiunilor necesare de încărcare-descărcare, restabilirea friabilității încărcăturilor lipite prin înghețare, curățarea (spălarea) vagoanelor și containerelor după descărcare, precum și integritatea acestora.

Articolul 37. Contractul de transport

(1) Expeditorii de mărfuri care execută, sistematic, transportul de mărfuri, pot încheia cu calea ferată contracte de transport pe termen lung.

(2) În contractul de transport se stipulează volumul, termenele și condițiile de punere la dispoziție a mijloacelor de transport și de predare a mărfurilor la transport, modul decontărilor, precum și alte condiții de executare a transporturilor. Calea ferată se obligă, conform acestui contract, să preia în termen, iar expeditorul de mărfuri - să-i predea pentru transport mărfurile în volumul stabilit.

Articolul 38. Comanda de transport al mărfurilor

(1) Transportul de mărfuri pe calea ferată se execută în conformitate cu comanda de transport, prezentată de către expeditorul de mărfuri administrației căii ferate cu cel puțin 10 zile, iar pentru traficul de export și traficul mixt direct - cu cel puțin 15 zile înainte de începerea lunii calendaristice.

(2) În cazul necesității transportării de urgență a mărfurilor, calea ferată, de comun acord cu expeditorul de mărfuri, poate stabili alte termene de prezentare a comenzilor de transport al acestor mărfuri, cu condiția că stația dispune de vagoane goale.

(3) Transportul mărfurilor destinate lichidării consecințelor situațiilor excepționale se efectuează de către calea ferată la prezentarea acestora.

(4) Pentru introducerea, din inițiativa expeditorilor de mărfuri, a unor modificări în comanda de transport al mărfurilor în trafic direct, cu repartizarea lor pe căile ferate de destinație sau în trafic local pe stații de destinație, aceștia achită taxe suplimentare (inclusiv în cazul în care comenzile de transport al mărfurilor vor fi executate integral) în cuantum de:

a) 0,9 lei pentru o tonă de marfă - pentru mărfurile al căror transport se execută în vagoane și în tone;

b) 45 lei pentru fiecare vagon, indiferent de tipul vagoanelor și numărul de osii - pentru mărfurile al căror transport se execută în vagoane;

c) 1,8 lei pentru fiecare container cu masa brută de până la 5 tone inclusiv, 5,4 lei pentru fiecare container cu masa brută de la 5 la 10 tone inclusiv, 27 lei pentru fiecare container cu masa brută de peste 10 tone.

(5) Administrația căii ferate examinează comanda de transport al mărfurilor în trafic direct în termen de 3 zile, iar comanda privind transportul mărfurilor destinate exportului și a celor în

trafic mixt direct - în termen de 10 zile și comunică expeditorului de mărfuri decizia sa ori îi returnează comanda, argumentându-și refuzul.

(6) Comanda de transport al mărfurilor este prezentată administrației căii ferate în 3 exemplare, cu indicarea volumului mărfii în vagoane și în tone, potrivit nomenclurii stabilite, și cu repartizarea mărfurilor conform tipului, căilor ferate de destinație și datei de încărcare, iar pentru transportul de mărfuri în interiorul căii ferate de expediție - cu repartizarea acestora conform tipului, stațiilor de destinație și datei de încărcare. Un exemplar al comenzii de transport al mărfurilor, cu nota privind acceptarea ei, este trimis expeditorului de mărfuri, iar alt exemplar - șefului stației de expediție.

(7) Cu cel puțin 3 zile înainte de începerea executării comenzii de transport al mărfurilor, șeful stației de expediție, împreună cu expeditorul de mărfuri, precizează numărul de vagoane și containere necesare pentru a fi trase, pe zile, în funcție de tipul mărfii și căile ferate de destinație. Aceste date se introduc în fișa de evidență care, la sfârșitul fiecărei zile de dare de seamă, este semnată de șeful stației de cale ferată și de expeditorul de mărfuri.

(8) La solicitarea expeditorilor de mărfuri, administrația căii ferate este în drept:

a) să autorizeze, în cazuri excepționale, transportul de mărfuri în interiorul stației (în limitele unei stații de cale ferată). Astfel de transporturi se includ în comanda de transport și în volumul transportului de mărfuri realizat;

b) să înlocuiască materialul rulant acoperit, prevăzut în comanda de transport, cu material rulant descoperit în cazul în care transportul de mărfuri, conform Regulamentului transportului de mărfuri pe calea ferată, poate fi executat în material rulant descoperit, precum și să înlocuiască un fel de material rulant descoperit cu alt fel de material rulant descoperit;

c) să schimbe căile ferate și stațiile de destinație prevăzute în comandă.

Articolul 39. Modul de completare și executare a comenzilor de transport al mărfurilor

Forma comenzilor de transport al mărfurilor și modul de completare a lor conform nomenclurii stabilite, modul de executare și de ținere a evidenței acestora se stabilesc de către organul de specialitate al administrației publice centrale și se publică în culegerea "Regulamente de transport și tarife în transportul feroviar".

Articolul 40. Viteza de transport al mărfurilor

(1) Mărfurile se acceptă la transport cu viteza trenurilor de marfă sau cu viteză mare.

(2) Pentru transportul cu viteză mare se preiau mărfuri transportabile pe direcțiile stabilite de către organul de specialitate al administrației publice centrale. Lista acestor mărfuri se publică în culegerea "Regulamente de transport și tarife în transportul feroviar".

(3) Expeditorul de mărfuri alege și indică în scrisoarea de trăsură viteza de transport. Dacă transportul mărfii în cauză se admite numai cu viteză mare, expeditorul de mărfuri indică doar această viteză.

Articolul 41. Modul de percepere a taxei de transport

În traficul de mărfuri, taxa de transport se percepe pentru distanța cea mai scurtă. În cazurile prevăzute de Regulamentul tarifar, taxa se percepe pentru distanța parcursă efectiv.

Articolul 42. Modul de transport al mărfurilor

Transportul de mărfuri pe liniile ferate cu ecartament îngust, precum și din stațiile de cale ferată cu ecartament larg în cele cu ecartament îngust și în sens invers, se execută în modul stabilit de Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

Articolul 43. Declarația valorii mărfurilor transportate

(1) Expeditorii de mărfuri pot preda la transport mărfuri cu valoare declarată. Declarația valorii este obligatorie la predarea pentru transport fără însoțitori a metalelor (pietrelor) prețioase, articolelor confecționate din ele, obiectelor de artă, de anticariat și altor lucrări de artă,

aparater video și audio, tehnicii electronice de calcul și de multiplicat, mașinilor, utilajelor și aparater experimentale, mărfurilor de uz casnic și personal.

(2) Pentru declararea valorii mărfurilor, se percepe taxă suplimentară prevăzută de Regulamentul tarifar.

Articolul 44. Însoțirea mărfurilor de către salariații serviciului de pază paramilitară

(1) Transportul de mărfuri al căror nomenclator este aprobat în modul stabilit de organul de specialitate al administrației publice centrale se execută fiind însoțite de salariații serviciului de pază paramilitară al căii ferate. Pentru însoțirea acestor mărfuri, expeditorul de mărfuri achită taxele suplimentare prevăzute în Regulamentul tarifar.

(2) Nomenclatorul mărfurilor ale căror pază și însoțire sînt efectuate de către reprezentanții expeditorilor de mărfuri sau ai destinatarilor mărfurilor este stabilit de Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(3) Mărfurile neincluse în nomenclatoarele prevăzute la acest articol pot fi însoțite de către reprezentanții expeditorilor de mărfuri sau ai destinatarilor mărfurilor și, în conformitate cu contractele încheiate cu calea ferată, de către salariații serviciului de pază paramilitară al acesteia.

Articolul 45. Pregătirea mărfurilor pentru transport

(1) Expeditorul de mărfuri este obligat să pregătească mărfurile pentru transport în așa mod încît să asigure siguranța circulației și integritatea mărfurilor, vagoanelor și containerelor.

(2) Cerințele privind ambalajul mărfurilor și calitatea produselor transportate pe calea ferată sînt prevăzute de standardele și condițiile tehnice, aprobate de organizațiile abilitate, de comun acord cu organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 46. Răspunderea și măsurile aplicate în cazul apariției situațiilor de avarie

(1) Expeditorul de mărfuri poartă răspundere și restituie cheltuielile legate de lichidarea situațiilor de avarie, de poluare și de infectare a mediului, precum și de întreruperea circulației trenurilor, produse din culpa lui. Aceeași răspundere o poartă și calea ferată în cazul în care situațiile de avarie au fost provocate din culpa ei.

(2) Dacă în timpul efectuării transportului se creează o situație de avarie, la primirea de la calea ferată a înștiințării despre aceasta, expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor sînt obligați să trimită imediat la fața locului o unitate mobilă sau reprezentantul lor.

Articolul 47. Pregătirea și tragerea vagoanelor și containerelor pentru încărcare

(1) Lucrătorul stației de cale ferată înștiințează, cu cel puțin 2 ore înainte, expeditorul de mărfuri despre ora tragerii vagoanelor și containerelor pentru încărcare cu mijloacele expeditorului de mărfuri.

(2) Calea ferată este obligată să pună la dispoziție pentru încărcare vagoane și containere în stare tehnică bună, cu dispozitive de fixare detașate (cu excepția celor nedetașabile), curățate în interior și în exterior, iar în caz de necesitate - spălate și dezinfectate, utilizabile pentru transportul anumitor tipuri de mărfuri.

(3) Pregătirea pentru umplerea cisternelor și vagoanelor-platformă-buncăr ce aparțin căii ferate se efectuează de către aceasta sau, conform contractului, de către expeditorul de mărfuri din contul căii ferate.

(4) Pregătirea pentru umplerea cisternelor specializate care nu aparțin căii ferate sau care sînt date în arendă de aceasta se efectuează de către expeditorul de mărfuri.

(5) Corespunderea, din punct de vedere comercial, a vagoanelor și containerelor pentru transportul anumitor tipuri de mărfuri se determină:

a) pentru vagoane - de către expeditorul de mărfuri, dacă operațiunile de încărcare sînt executate de acesta, sau de către calea ferată, dacă operațiunile de încărcare sînt executate de aceasta;

b) pentru containere - de către expeditorul de mărfuri.

(6) Înainte de umplerea cisternelor, expeditorul de mărfuri verifică etanșeitatea cazanelor acestora, starea tehnică a armăturii și a dispozitivelor universale de vărsare.

(7) Expeditorul de mărfuri are dreptul să renunțe la vagoanele și containerele neadecvate transportării anumitor tipuri de mărfuri, iar calea ferată este obligată să tragă alte vagoane și containere în stare tehnică bună, adecvate transportării acestor tipuri de mărfuri.

(8) În cazul tragerii pe linia ferată de acces a vagoanelor încărcate în cadrul operațiunilor duble, calea ferată determină gradul de corespundere tehnică a acestora pentru încărcarea anumitor tipuri de mărfuri.

Articolul 48. Încărcarea mărfurilor

(1) Încărcarea mărfurilor în vagoane și autocamioane, precum și descărcarea lor se execută:

a) de către calea ferată - în locuri de uz comun, cu acordul expeditorului sau al destinatarului mărfurilor, cu excepția mărfurilor periculoase, perisabile, a produselor brute de origine animală, a mărfurilor cu masa unui loc de peste 0,5 tone, care se transportă în vagoane acoperite, a mărfurilor agabaritice, a mărfurilor transportate în cisterne sau în vrac, în material rulant specializat și însoțit de reprezentanții expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor. Pentru încărcarea și descărcarea mărfurilor, calea ferată percepe de la expeditorul de mărfuri și de la destinatarul mărfurilor o taxă suplimentară în cuantumul prevăzut de Regulamentul tarifar;

b) de către expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor - în locuri de uz propriu, precum și în locuri de uz comun, dacă încărcarea și descărcarea mărfurilor nu intră în obligația căii ferate.

(2) Încărcarea mărfurilor în containere și descărcarea lor se execută de către expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor.

Articolul 49. Normele de încărcare a vagoanelor și containerelor, condițiile tehnice de încărcare a acestora

(1) Mărfurile trebuie încărcate în vagoane și containere în corespundere cu normele tehnice de încărcare a acestora, stabilite de către organul de specialitate al administrației publice centrale, dar fără a depăși capacitatea de încărcare conform marcajului indicat pe vagoane și containere.

(2) Amplasarea și fixarea mărfurilor în vagoane, inclusiv în material rulant deschis și în containere, se efectuează în conformitate cu prevederile Condițiilor tehnice de încărcare și fixare a mărfurilor în vagoane și containere, aprobate de organul de specialitate al administrației publice centrale.

(3) Nomenclatorul mărfurilor admise spre transportare în material rulant deschis și nomenclatorul mărfurilor ce pot fi transportate în vrac se stabilesc de către organul de specialitate al administrației publice centrale și se publică în culegerea "Regulamente de transport și tarife în transportul feroviar".

Articolul 50. Dispozitivele necesare pentru încărcarea, fixarea și transportul mărfurilor

(1) Utilajul, materialele, mijloacele de pachetare și alte dispozitive necesare pentru încărcarea, fixarea și transportul mărfurilor se pun la dispoziție de către expeditorul de mărfuri. Montarea acestora, pentru executarea operațiunilor de încărcare, și demontarea lor, pentru executarea operațiunilor de descărcare, se efectuează de către expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor sau de calea ferată, în funcție de faptul cine îndeplinește aceste operațiuni.

(2) Expeditorul de mărfuri indică în scrisoarea de trăsură dispozitivele montate, acestea fiind predate destinatarului mărfurilor împreună cu marfa.

Articolul 51. Documentele de transport

(1) La prezentarea mărfurilor pentru transport, expeditorul de mărfuri trebuie să prezinte, pentru fiecare expediție a mărfurilor, scrisoarea de trăsură și alte documente prevăzute de

Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată și de Acordul privind transportul internațional de mărfuri.

(2) Duplicatul scrisorii de trăsură privind primirea mărfurilor, eliberat expeditorului de mărfuri, certifică încheierea contractului de transport al mărfurilor.

(3) Conform contractului de transport al mărfurilor, calea ferată este obligată să aducă mărfurile la stația de destinație în termen și intacte, respectând condițiile de transportare, și să le elibereze destinatarului mărfurilor, iar expeditorul de mărfuri este obligat să achite taxa de transport.

(4) Organul de specialitate al administrației publice centrale elaborează și aprobă modelele de documente de transport al mărfurilor pe liniile ferate publice (magistrale), care se publică în culegerea "Regulamente de transport și tarife în transportul feroviar".

(5) Pentru confirmarea preluării mărfurilor la transport, calea ferată este obligată să aplice pe scrisoarea de trăsură ștampila orară și să elibereze expeditorului de mărfuri, contra semnătură în rubrica corespunzătoare a cotorului foi de expediție, duplicatul scrisorii de trăsură.

(6) Calea ferată eliberează expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor formulare ale documentelor de transport, ale comenzilor de transport, precum și, la solicitarea acestora, contra plată, copii de pe documente, inclusiv de pe fișele de evidență, de pe situațiile privind tragerea și ridicarea vagoanelor, de pe agendele persoanelor care recepționează și predau mărfurile.

Articolul 52. Masa mărfurilor

(1) La predarea mărfurilor pentru transport, expeditorul de mărfuri trebuie să indice în documentele de transport masa acestora, iar în cazul mărfurilor ambalate sau cu bucata - și numărul de locuri de încărcare.

(2) Nu se admite determinarea masei mărfurilor prin calcul sau prin măsurare a mărfurilor care, fiind încărcate pînă la capacitatea deplină a vagoanelor și containerelor, pot depăși capacitatea de încărcare admisă.

(3) Masa mărfurilor se determină:

- a) de calea ferată - la încărcarea cu mijloacele proprii în locurile de uz comun;
- b) de către expeditorul de mărfuri - la încărcarea în locurile de uz propriu.

(4) Determinarea masei mărfurilor conform marcajului, standardului, prin calcul, prin măsurare sau convențional se efectuează, în toate cazurile, de către expeditorul de mărfuri.

(5) Pentru cîntărirea mărfurilor, calea ferată percepe taxă suplimentară, prevăzută de Regulamentul tarifar.

Articolul 53. Răspunderea pentru autenticitatea datelor înscrise în documentele de transport

(1) Expeditorul de mărfuri poartă răspunderea patrimonială, prevăzută de prezentul cod, pentru autenticitatea datelor înscrise în scrisoarea de trăsură, precum și pentru consecințele rezultate din indicarea de către el în scrisoarea de trăsură a unor date greșite, inexacte sau incomplete.

(2) Calea ferată este în drept să verifice autenticitatea datelor, inclusiv masa mărfurilor, indicate de către expeditorul de mărfuri, prin cîntărire selectivă. În cazul depistării neautenticității datelor din documentele de transport, cheltuielile pentru efectuarea verificărilor le suportă expeditorul de mărfuri.

(3) Pentru indicarea în scrisoarea de trăsură a unor date greșite, inexacte și incomplete privind mărfurile care necesită, în cadrul executării transportului, măsuri speciale de precauție, pentru expedierea mărfurilor excluse de la transport sau pentru indicarea greșită a particularităților mărfurilor, expeditorii de mărfuri poartă răspunderea patrimonială prevăzută la art.133.

Articolul 54. Modul de sigilare a vagoanelor și containerelor

(1) Vagoanele și containerele încărcate se sigilează de calea ferată, dacă mărfurile sînt încărcate de calea ferată, sau de către expeditorul de mărfuri, dacă mărfurile sînt încărcate de acesta.

(2) La transportul mărfurilor pentru necesități personale, vagoanele acoperite și containerele se sigilează de calea ferată.

(3) În cazul deschiderii vagoanelor și containerelor pentru controlul vamal, sigilarea acestora cu noi dispozitive de închidere și sigilare se efectuează de către organele vamale.

(4) Modul de sigilare a vagoanelor și containerelor prin aplicarea dispozitivelor de închidere și sigilare, precum și lista mărfurilor admise la transport în vagoane și containere nesigilate se stabilesc de Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(5) Dispozitivele de închidere și sigilare și cele de scoatere a acestora se pun la dispoziția expeditorilor de mărfuri sau destinatarilor mărfurilor de către calea ferată contra plată, conform cheltuielilor efective.

Articolul 55. Suspendarea temporară sau limitarea operațiunilor de încărcare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor

(1) În caz de forță majoră: acțiuni militare, blocadă, epidemii sau alte circumstanțe ce împiedică transportul de mărfuri, operațiunile de încărcare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor pot fi sistate temporar sau limitate de către conducătorul căii ferate de expediție, cu înștiințarea imediată în scris a conducătorului organului de specialitate al administrației publice centrale, care stabilește durata sistării sau limitării operațiunilor de încărcare și îl înștiințează despre aceasta pe conducătorul căii ferate.

(2) Sistarea temporară, pe teritoriul Republicii Moldova, a operațiunilor de încărcare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor pe anumite direcții, ca urmare a situației create pe calea ferată, se admite numai în cazuri excepționale, conform dispoziției în scris a conducătorului organului de specialitate al administrației publice centrale, cu notificarea imediată a Guvernului.

(3) Calea ferată trebuie să înștiințeze expeditorii de mărfuri despre sistarea temporară sau limitarea operațiunilor de încărcare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor pe anumite direcții. În decurs de 12 ore după primirea înștiințării, expeditorii de mărfuri sînt obligați să înceteze sau să limiteze, la volumul stabilit, încărcarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor.

Articolul 56. Modul de efectuare a decontărilor pentru transportul mărfurilor

(1) Modul de efectuare a decontărilor dintre calea ferată și expeditorul de mărfuri pentru transportul mărfurilor se stabilește de organul de specialitate al administrației publice centrale în conformitate cu legislația în vigoare și cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

(2) Taxa de transport și alte plăți, cuvenite căii ferate, se achită de către expeditorul de mărfuri pînă la momentul expedierii mărfurilor din stația de cale ferată, dacă prezentul cod sau contractul încheiat nu prevăd altfel. Calea ferată poate reține expedierea mărfurilor pînă la achitarea plăților menționate.

(3) Tragerea vagoanelor și containerelor pentru următoarea încărcare încetează pînă la achitarea taxei de transport și a altor plăți, cuvenite căii ferate, pentru transportul precedent. Ca excepție, în asemenea cazuri, tragerea vagoanelor și containerelor poate fi efectuată doar prin dispoziția în scris a conducătorului căii ferate, coordonată cu organul de specialitate al administrației publice centrale.

(4) În cazul transportului de mărfuri în trafic local, conducătorul căii ferate poate lua decizia cu privire la încasarea, la stația de cale ferată de destinație, a taxei de transport și a altor plăți, cuvenite căii ferate, coordonînd această decizie în modul stabilit cu expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor, iar în cazul transportului de mărfuri în trafic direct, conducătorul căii ferate de expediție trebuie să coordoneze o asemenea decizie cu organul de specialitate al administrației publice centrale. În cadrul coordonării se prevăd garanții de achitare a taxei de transport și a altor plăți, precum și acțiunile părților în cazul nerespectării obligațiilor asumate.

(5) Decontările finale aferente transportului de mărfuri le efectuează destinatarul mărfurilor după sosirea mărfurilor la stația de destinație.

(6) Taxa de transport și alte plăți, cuvenite căii ferate, se achită în numerar, prin cecuri sau prin alte modalități prevăzute de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

(7) Termenul de achitare a taxei de transport și a altor plăți, cuvenite căii ferate, la stația de cale ferată de expediție este data preluării mărfurilor pentru transport. Termenul decontării la stația de cale ferată de destinație este data eliberării mărfurilor către destinatarul mărfurilor, indicată în scrisoarea de trăsură.

(8) În cazul neefectuării în termen a decontărilor pentru transportul mărfurilor din culpa expeditorului de mărfuri sau a destinatarului mărfurilor, de la acesta se percep, în contul căii ferate, penalități în mărime de cel mult 1% pentru fiecare zi de întârziere.

(9) Până la achitarea la stația de destinație a tuturor plăților cuvenite căii ferate, vagoanele și containerele staționează sub răspunderea destinatarului mărfurilor de la care se percepe taxă suplimentară pentru depozitarea mărfurilor și plată pentru utilizarea vagoanelor și containerelor.

Articolul 57. Readresarea mărfurilor

(1) La cererea expeditorului de mărfuri sau a destinatarului mărfurilor, calea ferată readresează mărfurile transportate, cu schimbarea destinatarului mărfurilor sau a stației de cale ferată de destinație. Readresarea mărfurilor aflate sub controlul vamal se efectuează cu acordul organului vamal corespunzător. În cazul în care transportul mărfurilor aflate sub control vamal periclitează viața și sănătatea oamenilor, siguranța circulației și securitatea ecologică, mărfurile se readresează fără acordul organului vamal. În asemenea cazuri, calea ferată este obligată să înștiințeze organul vamal respectiv.

(2) Pentru readresarea mărfurilor, calea ferată stabilește și percepe o taxă suplimentară.

Articolul 58. Răspunderea pentru readresarea mărfurilor

În cazul schimbării destinatarului mărfurilor sau a stației de cale ferată de destinație, partea la a cărei cerere s-a efectuat schimbarea poartă răspundere față de destinatarul inițial al mărfurilor pentru consecințele acestei schimbări și este obligată să regleze decontările dintre expeditorul de mărfuri, destinatarul inițial al mărfurilor și destinatarul real al mărfurilor.

Articolul 59. Termenele de transportare a mărfurilor și modul de calculare a lor

(1) Calea ferată este obligată să transporte mărfurile la destinație și în termenele stabilite, inclusiv cele transportate în interes propriu.

(2) Termenele de transportare a mărfurilor și modul de calculare a lor se stabilesc în Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(3) Expeditorul de mărfuri și calea ferată pot prevedea în contractul de transport al mărfurilor un alt termen de transportare.

(4) Termenul de transportare începe să curgă de la orele 24 ale zilei de preluare a mărfii la transport.

(5) Data preluării mărfurilor pentru transport și data expirării termenului de transportare a lor se indică de către stația de cale ferată de expediție în duplicatul scrisorii de trăsură, eliberat expeditorului de mărfuri.

(6) Mărfurile se consideră transportate în termen dacă la stația de cale ferată de destinație ele au fost descărcate de calea ferată sau dacă vagoanele ori containerele cu mărfuri au fost predate destinatarului mărfurilor pentru descărcare pînă la expirarea termenului stabilit de transportare.

(7) Mărfurile se consideră transportate în termen și în cazul în care vagoanele sau containerele cu marfă au sosit la stația de cale ferată de destinație pînă la expirarea termenului de transportare stabilit și tragerea lor s-a reținut din cauză că terenul de descărcare a fost ocupat ori nu au fost achitate taxa de transport și alte plăți legate de transport, cuvenite căii ferate, ori din alte cauze ce depind de destinatarul mărfurilor, fapt consemnat într-un act de formă generală.

(8) Pentru nerespectarea termenelor de transportare, cu excepția cazurilor prevăzute la art.55, calea ferată plătește penalități în conformitate cu art.131.

Articolul 60. Înștiințarea despre sosirea mărfurilor în stație

(1) Calea ferată este obligată să înștiințeze destinatarul mărfurilor despre sosirea mărfurilor pe adresa acestuia cel târziu pînă la orele 12 ale zilei următoare celei de sosire a mărfurilor. Modul și forma de înștiințare se stabilesc de către șeful stației de cale ferată de destinație. La solicitarea destinatarului mărfurilor, poate fi stabilit și un alt mod de înștiințare.

(2) În cazul în care calea ferată nu înștiințează destinatarul mărfurilor despre sosirea mărfurilor, acesta este scutit de plata pentru utilizarea vagoanelor, containerelor și de taxa suplimentară pentru depozitarea mărfurilor pînă la primirea înștiințării respective.

(3) Calea ferată este obligată să înștiințeze organul vamal despre sosirea, la stația de destinație, a mărfurilor aflate sub control vamal. Eliberarea cu întârziere a mărfurilor, în legătură cu executarea de către destinatarul mărfurilor a procedurilor vamale, nu îl scutește pe acesta de achitarea tuturor plăților cuvenite căii ferate.

(4) Stația feroviară înștiințează destinatarul mărfurilor despre ora tragerii vagoanelor și containerelor pentru descărcare, cu mijloacele destinatarului mărfurilor, cu cel puțin 2 ore pînă la ora tragerii lor.

(5) Calea ferată poate acorda, pe bază de contract, informații prealabile destinatarului mărfurilor despre mărfurile care sosesc pe adresa acestuia.

Articolul 61. Condițiile și modul de eliberare a mărfurilor

(1) La stația de destinație, mărfurile se eliberează destinatarului mărfurilor după achitarea taxei de transport și a altor plăți cuvenite căii ferate. Mărfurile aflate sub control vamal se eliberează, în modul stabilit, numai cu acordul organului vamal respectiv.

(2) Confirmare a timpului eliberării mărfurilor se consideră data scoaterii lor din magazia stației, în cazul descărcării cu mijloacele căii ferate, sau data tragerii vagoanelor spre descărcare, cu mijloacele destinatarului mărfurilor, în locurile de uz comun și de uz propriu.

(3) În cazul eschivării destinatarului mărfurilor de la achitarea taxei de transport și a altor plăți cuvenite căii ferate, aceasta este în drept să rețină mărfurile și să înștiințeze în scris expeditorul de mărfuri despre acest fapt. În termen de cel mult 4 zile de la primirea înștiințării, expeditorul de mărfuri este obligat să dispună de mărfuri. Dacă în termenul indicat destinatarul mărfurilor nu va lua măsurile ce se impun pentru achitarea taxei de transport și a altor plăți cuvenite căii ferate, iar expeditorul de mărfuri nu va dispune de ele, calea ferată este în drept să comercializeze mărfurile reținute, în cazul în care contractul de transport nu prevede altfel, cu excepția:

a) mărfurilor scoase din circulație și a celor restricționate pentru circulație în conformitate cu legislația în vigoare;

b) mărfurilor speciale (inclusiv militare) transportate pentru satisfacerea necesităților de stat și de apărare;

c) mărfurilor pentru care taxa de transport și alte plăți, cuvenite căii ferate, se achită la stația de destinație în modul prevăzut la art.56.

(4) În cazul comercializării de către organele de stat abilitate a mărfurilor confiscate de către calea ferată, precum și a mărfurilor la care destinatarul mărfurilor sau expeditorul de mărfuri a renunțat în beneficiul statului, taxa de transport și alte plăți, cuvenite căii ferate, se trec, de către aceste organe, la contul căii ferate unde s-a produs confiscarea sau renunțarea la mărfuri, din mijloace obținute în urma comercializării acestora.

Articolul 62. Modul de preluare de către destinatar a mărfurilor a căror livrare nu a fost prevăzută în contract

(1) În cazul în care pe adresa destinatarului mărfurilor au sosit mărfuri a căror livrare nu a fost prevăzută în contractul încheiat între expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor sau

mărfuri ale căror denumiri nu corespund celor indicate în scrisoarea de trăsură, destinatarul mărfurilor este obligat să le preia de la stația de cale ferată sub răspunderea sa și să le depună la depozitare în scopul reglementării ulterioare a relațiilor cu expeditorul de mărfuri.

(2) Destinatarul mărfurilor poate refuza preluarea mărfurilor menționate la alin.(1) doar în cazul în care calitatea acestora, modificată prin alterare sau deteriorare, exclude posibilitatea utilizării lor totale sau parțiale.

(3) Destinatarul mărfurilor poartă răspundere patrimonială pentru alterarea mărfurilor, produsă din motivul descărcării și scoaterii lor cu întârziere, precum și din motivul staționării, din culpa sa, a vagoanelor pe liniile ferate de acces și pe liniile stației de cale ferată.

Articolul 63. Termenele și modul de păstrare a mărfurilor în stația de cale ferată

Mărfurile sosite și, respectiv, containerele ce urmează a fi descărcate și eliberate în locuri de uz comun se păstrează gratuit la stația de cale ferată de destinație timp de 24 de ore. Acest termen începe să curgă de la orele 24 ale zilei în care mărfurile și containerele au fost descărcate de către calea ferată sau la ora 24 a zilei în care calea ferată a tras vagoanele și containerele în locul prevăzut pentru descărcare de către destinatarul mărfurilor. Pentru păstrarea mărfurilor în stația de cale ferată în decursul unei perioade mai mari decât cea indicată, se percepe taxă suplimentară, prevăzută de Regulamentul tarifar. Termenele și modul de păstrare a mărfurilor în stația de cale ferată de destinație se stabilesc în Regulamentul transporturilor de mărfuri pe calea ferată.

Articolul 64. Plata de utilizare a vagoanelor și containerelor

(1) Pentru timpul aflării vagoanelor și containerelor la dispoziția expeditorului de mărfuri sau a destinatarului mărfurilor, precum și pentru perioada de așteptare de către calea ferată, din culpa acestora, a tragerii sau preluării vagoanelor și containerelor, ei achită plăți de utilizare a vagoanelor și containerelor, calculate cu ora, stabilite de Regulamentul tarifar.

(2) Plata de utilizare a vagoanelor și containerelor se stabilește diferențiat, în funcție de tipul acestora.

(3) Pentru preluarea cu întârziere de către destinatarii mărfurilor sau expeditorii de mărfuri a vagoanelor și containerelor ce le aparțin sau a celor arendate de ei, calea ferată percepe, pentru perioada aflării acestor vagoane și containere pe liniile ferate publice, o plată de 50% din plata de utilizare a vagoanelor și containerelor, prevăzută de Regulamentul tarifar.

(4) Plata de utilizare a vagoanelor frigorifice ale secției frigorifice sau ale trenurilor se calculează din momentul încheierii lucrărilor de încărcare sau descărcare a ultimului vagon al acestor secții sau trenuri.

(5) Pe liniile ferate cu ecartament îngust, plata de utilizare a vagoanelor, prevăzută de Regulamentul tarifar, se reduce cu 50%.

Articolul 65. Verificarea, la stația de destinație, a stării mărfurilor, a masei acestora și a numărului de locuri

(1) La eliberarea mărfurilor la stația de destinație, calea ferată verifică starea acestora, masa lor și numărul de locuri în cazul:

a) sosirii mărfurilor în vagon sau în container deteriorat, în vagon sau în container cu dispozitivele de închidere și plumbuire deteriorate sau cu dispozitivele de închidere și plumbuire aplicate de stațiile de cale ferată situate pe parcurs;

b) sosirii mărfurilor cu semne de lipsă sau deteriorare (alterare) la transportarea în material rulant descoperit;

c) sosirii mărfurilor perisabile cu încălcarea termenelor de livrare sau a regimului termic la transportul lor în vagoane frigorifice;

d) sosirii mărfurilor încărcate de calea ferată;

e) eliberării mărfurilor, descărcate de calea ferată, în locuri de uz comun.

(2) În cazurile prevăzute de prezentul articol, precum și la constatarea unor circumstanțe ce pot modifica starea și masa mărfurilor ambalate sau cu bucata, la eliberarea mărfurilor aflate în ambalaj deteriorat, calea ferată verifică starea și masa acestora.

(3) În cazul în care destinatarul mărfurilor și stația de cale ferată de destinație nu dispun de pod-basculă, mărfurile transportate în vrac, sosite fără semne de lipsă, se eliberează fără verificarea masei lor.

(4) Masa mărfurilor se consideră corectă dacă diferența dintre masa determinată la stația de expediție și cea determinată la stația de destinație nu depășește marja de eroare maximă a cântarelor, stabilită în documentele normative corespunzătoare ale Sistemului Național de Metrologie, precum și norma de perisabilitate naturală a masei mărfurilor în cauză, stabilită de organul abilitat de Guvern.

(5) La solicitarea destinatarului mărfurilor, calea ferată poate participa, pe bază de contract, la verificarea stării mărfurilor, a masei lor și a numărului de locuri.

(6) Prezența pe vagoane și pe containere a dispozitivelor de închidere și plumbuire ale organului vamal nu constituie temei pentru verificarea de către calea ferată, la predarea mărfurilor, a stării, a masei lor și a numărului de locuri, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

Articolul 66. Modul de determinare, la stația de cale ferată, a lipsei, deteriorării (alterării) efective a mărfurilor și perfectarea actului comercial

(1) Dacă la stația de cale ferată de destinație, la verificarea stării mărfurilor, a masei lor și a numărului de locuri, se constată lipsuri, deteriorări (alterări) de mărfuri sau dacă aceste circumstanțe au fost constatate printr-un act comercial întocmit pe parcurs, stația de cale ferată de destinație este obligată să determine volumul lipsei, deteriorării (alterării) efective a mărfurilor și să elibereze destinatarului mărfurilor actul comercial respectiv.

(2) În cazul în care este necesară expertiza, calea ferată, din proprie inițiativă sau la cererea destinatarului mărfurilor, invită experți sau specialiști în domeniu.

Articolul 67. Modul de majorare a taxei pentru depozitarea mărfurilor și a plății pentru utilizarea vagoanelor și containerelor

(1) În cazul apariției la stația de cale ferată a unor dificultăți tehnologice în legătură cu descărcarea și ridicarea cu întârziere a mărfurilor de la stație de către destinatarul mărfurilor, conducătorul căii ferate poate majora:

a) taxa suplimentară pentru depozitarea mărfurilor și a containerelor descărcate de pînă la 5 ori;

b) plata pentru utilizarea vagoanelor și containerelor de pînă la 2 ori.

(2) Majorarea taxei și a plății, indicată la alin.(1), se efectuează după expirarea a 24 de ore de la notificarea în scris a destinatarului mărfurilor despre aceasta.

Articolul 68. Modul de curățare și spălare a vagoanelor și containerelor după descărcare

(1) După descărcarea mărfurilor, vagoanele și containerele se curăță în interior și în exterior, dispozitivele de fixare se scot, dispozitivele de fixare de inventar nedetașabile, inclusiv turnichetele, se aduc în stare tehnică de funcționare. Operațiunile menționate sînt executate de către destinatarul mărfurilor, dacă mărfurile au fost descărcate cu mijloacele acestuia, sau de către calea ferată, dacă mărfurile au fost descărcate cu mijloacele acesteia.

(2) Curățarea, spălarea, iar în caz de necesitate și dezinfectarea vagoanelor după transportarea animalelor, păsărilor, produselor de origine animală crude și a mărfurilor perisabile se efectuează de către calea ferată din contul destinatarului mărfurilor.

(3) Cerințele de bază și criteriile de curățare a vagoanelor și containerelor se determină în conformitate cu Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(4) După descărcarea, de către destinatarul mărfurilor, a mărfurilor cu miros greu și a celor ce murdăresc vagoanele, spălarea vagoanelor se efectuează de către destinatarul mărfurilor.

Nomenclatorul acestor mărfuri se stabilește în Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(5) În cazul în care destinatarul mărfurilor nu are posibilitate de a spăla vagoanele, acestea sînt spălate de calea ferată pe bază de contract.

(6) Calea ferată este în drept să nu primească vagoanele și containerele după descărcare (deșertare) de la destinatarul mărfurilor pînă cînd acesta nu va îndeplini condițiile stipulate în prezentul articol. Totodată, destinatarul mărfurilor va achita plata pentru utilizarea vagoanelor și containerelor pe toată durata reținerii lor.

Articolul 69. Restituirea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor către expeditorul de mărfuri sau comercializarea lor

(1) Dacă, în urma unor circumstanțe de forță majoră (acțiuni militare, blocadă, epidemii etc.), au apărut obstacole pentru transportul de mărfuri, bagaje și mesagerii, care au condiționat imposibilitatea de a le aduce la destinație sau de a le elibera destinatarului mărfurilor de către calea ferată, și dacă din motivele indicate au expirat termenele limită de păstrare a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, calea ferată cere indicații de la destinatarul mărfurilor și expeditorul de mărfuri referitor la soarta ulterioară a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor.

(2) În cazul în care, în decurs de 4 zile după primirea solicitării, destinatarul mărfurilor sau expeditorul de mărfuri nu prezintă decizia cu privire la soarta ulterioară a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, calea ferată, de comun acord cu administrațiile altor căi ferate, poate să returneze mărfurile, bagajele și mesageriile către expeditorul de mărfuri, iar în cazul imposibilității returnării lor din motivele indicate în prezentul articol, le poate comercializa.

Articolul 70. Răspunderea expeditorului de mărfuri pentru încălcarea cerințelor stabilite pentru mărfurile destinate exportului

(1) În cazul încălcării de către expeditorul de mărfuri a condițiilor stabilite pentru mărfurile destinate exportului, determinînd astfel reținerea de către organele de control vamal sau de către alte organe de control de stat a vagoanelor sau containerelor cu asemenea mărfuri în stațiile de cale ferată de frontieră sau portuare, și în imposibilitatea transmiterii acestor mărfuri, din motivele indicate, la transportul maritim, fluvial sau pe căile ferate străine, expeditorul de mărfuri plătește căii ferate o amendă în mărime de 810 lei și, respectiv, 270 de lei pentru fiecare vagon și fiecare container.

(2) În cazul în care expeditorul de mărfuri, în decurs de 10 zile de la data primirii înștiințării despre reținerea vagoanelor sau containerelor din motivele indicate la alin.(1), nu a luat măsurile respective, iar referitor la mărfurile perisabile - în decurs de 4 zile de la data primirii înștiințării de la calea ferată despre reținerea vagonului sau containerului, calea ferată are dreptul să returneze mărfurile către expeditorul de mărfuri din contul acestuia sau, dacă contractul de transport nu prevede altfel, să le comercializeze. Expeditorul de mărfuri care s-a făcut vinovat de reținerea vagoanelor sau containerelor în stația de cale ferată peste termenele stabilite poartă răspunderea patrimonială prevăzută la art.135 și 137.

Articolul 71. Comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor

(1) Aplicarea de sancțiuni asupra mărfurilor și comercializarea acestora se efectuează conform deciziei conducătorului căii ferate. În cazurile prevăzute la art.69, comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor se efectuează conform deciziei organului de specialitate al administrației publice centrale.

(2) Comercializarea de către calea ferată a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor în cazurile prevăzute de prezentul cod se efectuează în baza contractului de vînzare-cumpărare, la prețul dedus din valoarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, confirmată prin documentele de plată, iar în lipsa acestora - prin contract la preț aplicat în condiții similare pentru mărfuri analogice.

(3) Modul de ținere a evidenței și de efectuare a decontărilor pentru mărfurile, bagajele și mesageriile comercializate se stabilește de organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 72. Venitul obținut din comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor

(1) Venitul obținut de calea ferată din comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, după reținerea plăților convenite căii ferate și cheltuielilor de comercializare, cu excepția cazurilor prevăzute la art.119 și 132, urmează a fi transferat destinatarului mărfurilor indicat în documentele de transport în cazul achitării de către acesta a costului mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, iar în celelalte cazuri - expeditorului de mărfuri.

(2) Dacă suma prevăzută la alin.(1) nu poate fi virată destinatarului mărfurilor sau expeditorului de mărfuri, după expirarea termenului de prescripție, această sumă este transferată la bugetul de stat.

(3) Suma obținută de calea ferată din comercializarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor asupra cărora lipsesc documente de transport se transferă pe contul de depozit al căii ferate în vederea recuperării sumelor achitate de ea pentru mărfurile, bagajele și mesageriile care nu au ajuns la destinație. În cazul nereclamării de către expeditorul de mărfuri sau destinatarul mărfurilor a sumei respective, după expirarea termenului de prescripție, ea urmează a fi transferată la bugetul de stat.

Secțiunea a 4-a

LINIILE FERATE DE ACCES

Articolul 73. Coordonarea construcției și racordării liniilor ferate de acces

(1) Racordarea liniilor ferate de acces la liniile ferate publice este autorizată de organul de specialitate al administrației publice centrale sau, la indicația acestuia, de către conducătorul căii ferate, de comun acord cu autoritățile administrației publice locale.

(2) Construcția și reconstrucția liniilor ferate de acces, precum și a dispozitivelor de încărcare, descărcare și curățare a vagoanelor și containerelor, se efectuează de comun acord cu calea ferată de racordare. Construcția noilor linii ferate de acces se coordonează și cu autoritățile administrației publice locale respective.

(3) Construcția și starea dispozitivelor de cale ferată și a instalațiilor tehnice ale liniilor ferate de acces trebuie să corespundă normelor și regulilor de construcție și să asigure trecerea vagoanelor cu norma de încărcare tehnică admisibilă pe linii ferate publice, iar la deservirea liniei ferate de acces de către locomotivele căii ferate, trebuie să asigure trecerea locomotivelor repartizate în acest scop.

(4) Liniile ferate de acces care nu aparțin căii ferate pot fi transmise acesteia pe bază de contract, inclusiv pentru deservirea lor tehnică.

Articolul 74. Deschiderea pentru exploatare a liniei ferate de acces construite

(1) Deschiderea pentru exploatare permanentă a liniei ferate de acces construite și tragerea pe această linie a materialului rulant se admit după primirea ei spre exploatare de către o comisie, în a cărei componență intră un reprezentant al căii ferate, precum și după stabilirea de către calea ferată, de comun acord cu posesorul liniei de acces, a modului de deservire a acestei linii.

(2) Pentru orice linie ferată de acces se întocmește pașaport tehnic, planul și profilul longitudinal, precum și schițele lucrărilor de artă.

(3) În scopul acordării de servicii pe liniile ferate de acces cu rulajul de 100 și mai multe vagoane pe zi sau pe care încărcarea-descărcarea medie zilnică este de 50 și mai multe vagoane ale expeditorului de mărfuri sau ale destinatarului mărfurilor, se pot crea, pe bază de contract între aceștia și calea ferată, subdiviziunile respective.

Articolul 75. Ansamblul liniilor ferate de acces

(1) Ansamblul liniilor, instalațiile și dispozitivele liniilor ferate de acces trebuie să asigure încărcarea și descărcarea ritmică a mărfurilor, executarea manevrelor în conformitate cu volumul transportului, precum și folosirea rațională a materialului rulant.

(2) Racordarea liniilor ferate de acces care se construiesc la liniile de acces existente se admite:

a) în cazul liniilor de acces ce aparțin căii ferate - cu permisiunea căii ferate;

b) în cazul liniilor de acces ce nu aparțin căii ferate - cu permisiunea persoanei juridice sau fizice căreia îi aparține această linie de acces, cu înștiințarea căii ferate respective.

Articolul 76. Modul de ieșire a materialului rulant departamental pe liniile ferate publice

Modul de ieșire a materialului rulant ce nu aparține căii ferate pe liniile ferate publice este stabilit de administrația căii ferate.

Articolul 77. Cerințele față de lucrătorii liniilor ferate de acces

(1) Persoanele a căror activitate ține de circulația trenurilor și de executarea manevrelor pe liniile ferate de acces susțin un examen privind cunoașterea Regulilor de exploatare tehnică a căii ferate, precum și a instrucțiunilor de circulație a trenurilor, de executare a manevrelor și de semnalizare pe calea ferată, aprobate de organul de specialitate al administrației publice centrale.

(2) Salariații responsabili pentru încărcarea, fixarea și descărcarea mărfurilor trebuie să cunoască condițiile tehnice de încărcare, amplasare și fixare a mărfurilor pe materialul rulant.

Articolul 78. Controlul respectării normelor de siguranță a circulației și de asigurare a integrității materialului rulant, containerelor și mărfurilor transportate

(1) Reprezentantul organului respectiv al transportului feroviar și reprezentantul organizației care execută operațiuni de încărcare și descărcare a mărfurilor pe linia ferată de acces au drept de control asupra respectării normelor de siguranță a circulației și de asigurare a integrității materialului rulant, containerelor pe liniile ferate de acces și a condițiilor de efectuare a operațiilor de încărcare și descărcare a mărfurilor din vagoanele și containerele ce aparțin căii ferate.

(2) La depistarea pe linia ferată de acces a unor defecțiuni care periclitizează siguranța circulației și integritatea materialului rulant și a containerelor sau a mărfurilor transportate, comisia, în prezența reprezentantului posesorului liniei de acces, întocmește un proces-verbal. În baza acestui proces-verbal, șeful stației de cale ferată sau revizorul pentru siguranța circulației interzice tragerea materialului rulant pe linia de acces sau pe sectorul de linie indicat în procesul-verbal până la înlăturarea defecțiunilor. Răspunderea patrimonială pentru reținere, nerespectarea cerințelor privind tragerea, ridicarea vagoanelor, paza mărfurilor și realizarea comenzii de transport al mărfurilor o poartă posesorul liniei ferate de acces închise sau al sectorului de linie de acces închis.

Articolul 79. Contractul de exploatare a liniei ferate de acces

Raporturile dintre calea ferată și persoanele juridice și fizice care dețin linii ferate de acces se reglementează prin contractele de exploatare a liniilor ferate de acces. În cazul în care aceștia nu dispun de locomotive, tragerea, ridicarea vagoanelor și manevrele pe liniile ferate de acces se efectuează cu locomotivele căii ferate. Pentru utilizarea locomotivelor sale, calea ferată percepe o taxă suplimentară în mărimea prevăzută de Regulamentul tarifar.

Articolul 80. Contractele de deservire a expeditorilor de mărfuri și a destinatarilor mărfurilor. Răspunderea posesorilor liniilor ferate de acces

(1) Tragerea, ridicarea vagoanelor și manevrele executate pentru expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor care dispun de depozite și terenuri de încărcare-descărcare pe liniile ferate de acces ale căii ferate se reglementează prin încheierea de contracte. Pentru utilizarea

locomotivelor sale, calea ferată percepe o taxă suplimentară în conformitate cu Regulamentul tarifar.

(2) Posesorii liniilor ferate de acces, expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor asigură iluminarea acestor linii în limitele teritoriului ocupat de ei și ale locurilor de încărcare, descărcare a mărfurilor și efectuează curățarea liniilor ferate de acces de gunoi și zăpadă.

Articolul 81. Modul de elaborare a contractelor

(1) Contractele de exploatare a liniei ferate de acces, de tragere și ridicare a vagoanelor se elaborează ținându-se cont de tehnologia funcționării stației de cale ferată de racordare și a liniei ferate de acces.

(2) În contractele menționate la alin.(1) se stabilește modul de tragere și ridicare a vagoanelor, precum și termenele rulajului vagoanelor și containerelor pe liniile ferate de acces.

Articolul 82. Paza vagoanelor pe liniile ferate de acces

Pe liniile ferate de acces, paza vagoanelor încărcate și goale permise de la calea ferată se efectuează cu mijloacele și din contul părții care le-a primit.

Articolul 83. Raporturile dintre calea ferată, posesorul liniei ferate de acces și contractantul acestuia

(1) Raporturile dintre posesorul liniei ferate de acces racordate la liniile ferate publice și contractantul acestuia (expeditorul de mărfuri sau destinatarul mărfurilor care, în limitele liniei ferate de acces aparținând altui expeditor de mărfuri sau destinatar al mărfurilor, posedă depozite sau linii ferate de acces racordate la linia de acces indicată) se reglementează prin contracte încheiate între părți.

(2) Raporturile dintre calea ferată și contractantul posesorului liniei ferate de acces la deservirea liniei ferate de acces de către locomotiva căii ferate se reglementează prin contractul de tragere și ridicare a vagoanelor încheiat între ei.

(3) Obligațiile și responsabilitățile posesorului liniei ferate de acces privind organizarea transportului de mărfuri coincid cu obligațiile și responsabilitățile contractanților acestuia.

Articolul 84. Evidența timpului

Evidența timpului aflării vagoanelor și containerelor pe liniile ferate de acces se ține prin metoda numerotării.

Articolul 85. Modul de calculare a timpului aflării vagoanelor și containerelor pe liniile ferate de acces

(1) În cazul deservirii liniei ferate de acces de către locomotiva căii ferate, timpul aflării vagoanelor și containerelor la încărcare sau descărcare se calculează din momentul tragerii lor la locul încărcării sau descărcării mărfurilor pînă în momentul înștiințării stației de cale ferată de către expeditorul de mărfuri sau destinatarul mărfurilor despre pregătirea vagoanelor pentru ridicare.

(2) Timpul aflării vagoanelor și containerelor pe liniile ferate de acces, care nu sînt deservite de locomotiva căii ferate, se calculează din momentul transmiterii vagoanelor expeditorului de mărfuri sau destinatarului mărfurilor pe liniile ferate de etalare pînă în momentul întoarcerii lor pe linia de etalare.

(3) Locul și modul de transmitere a vagoanelor și containerelor pe linia ferată de acces, pe linia ferată de etalare, precum și modul returnării lor se stabilesc în contract.

(4) Expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor, căile ferate și alte organizații nu au dreptul să folosească vagoane și containere ce nu le aparțin pentru transporturi proprii, pentru păstrarea mărfurilor, precum și pentru încărcarea fără permisiunea posesorilor lor, dacă contractele corespunzătoare nu prevăd altfel. Pentru nerespectarea acestei cerințe, partea culpabilă poartă răspundere patrimonială conform art.134.

Articolul 86. Răspunderea căii ferate pentru folosirea neautorizată a liniilor de acces departamentale

Cu acordul expeditorului de mărfuri, destinatarului mărfurilor și al posesorului liniei ferate de acces, calea ferată poate folosi, conform contractului, contra plată, linia ferată de acces care le aparține, precum și sectorul liniei de acces care îi aparține, dar care este situat pe teritoriul expeditorului de mărfuri sau al destinatarului mărfurilor, în scopuri personale, inclusiv pentru executarea manevrelor și dislocarea temporară a vagoanelor. În cazul folosirii neautorizate a acestor linii de acces, calea ferată poartă răspundere patrimonială conform art.134 (pentru utilizarea neautorizată a vagoanelor și containerelor).

Articolul 87. Termenele de încheiere a contractelor și soluționarea divergențelor izvorâte din contracte

(1) Contractele de exploatare a liniei ferate de acces și contractele de tragere și ridicare a vagoanelor se încheie pe un termen de cel mult 3 ani.

(2) Contractele sînt semnate de conducătorul căii ferate (sau, la însărcinarea acestuia, de șeful stației de cale ferată) și de posesorul liniei ferate de acces (sau, la însărcinarea acestuia, de organizația care deservește linia de acces).

(3) În contractele de exploatare a liniei ferate de acces și în contractele de tragere și ridicare a vagoanelor se stipulează modul de revizuire a lor, pînă la expirarea termenului de validitate, în cazul modificării utilajului tehnic sau a tehnologiei de funcționare a stației de cale ferată sau a liniei ferate de acces.

(4) Divergențele izvorâte din contractele de exploatare a liniei ferate de acces și din contractele de tragere și ridicare a vagoanelor se examinează și se soluționează de către conducătorul căii ferate și posesorii liniilor ferate de acces.

(5) În cazul imposibilității lichidării divergențelor menționate la alin.(4), litigiile sînt examinate în modul stabilit de legislația în vigoare. Divergențele privind problemele ce țin de asigurarea siguranței circulației și integrității materialului rulant și a containerelor se soluționează de către conducătorul căii ferate.

(6) Pînă la soluționarea litigiilor, raporturile dintre părți se reglementează conform condițiilor contractelor precedente.

Secțiunea a 5-a

TRANSPORTUL MĂRFURILOR ÎN TRAFIC MIXT DIRECT

Articolul 88. Traficul mixt direct

(1) Transportul mărfurilor se poate executa în trafic mixt direct în interacțiunea transportului feroviar cu transportul pe apă (maritim, fluvial), aerian și auto.

(2) Transportul de mărfuri în trafic mixt direct se execută în baza unui document unic de transport (scrisoare de trăsură), întocmit pentru întregul parcurs al mărfurilor.

Articolul 89. Modul de organizare a transportului de mărfuri în trafic mixt direct

(1) Modul de organizare a transportului de mărfuri în trafic mixt direct se stabilește în baza acordurilor încheiate între organizațiile de transport de tipurile respective în conformitate cu legislația în vigoare, precum și cu articolele prezentei secțiuni.

(2) Regulamentul transportului de mărfuri în trafic mixt direct se elaborează și se aprobă de organul de specialitate al administrației publice centrale, cu înregistrarea lui ulterioară de către autoritatea administrației publice centrale în domeniul justiției și publicarea în culegerile de regulamente de transport și tarife ale tuturor tipurilor de transport.

(3) În cazurile neprevăzute de prezentul cod, se aplică normele codurilor, statutelor, regulamentelor tarifare, precum și regulile ce reglementează transportul de mărfuri cu anumite tipuri de transport.

Articolul 90. Modul de includere în traficul mixt direct

(1) În traficul mixt direct sînt incluse:

a) stațiile de cale ferată deschise pentru efectuarea operațiunilor de transportare a mărfurilor;

b) porturile maritime și fluviale, stațiile auto și aeroporturile, conform listei stabilite de organul de specialitate al administrației publice centrale și Administrația de Stat a Aviației Civile.

(2) Porturile, stațiile auto și aeroporturile se consideră incluse în traficul mixt direct din momentul notificării lor despre aceasta prin telegraf sau în scris. Ulterior, informația respectivă este publicată în culegerile de regulamente de transport și tarife ale tuturor tipurilor de transport.

Articolul 91. Mărfurile admise pentru transport în trafic mixt direct

(1) Mărfurile prevăzute pentru transportul în vrac, în cisterne, precum și lemnul în loturi nu se admit la transportul în trafic mixt direct.

(2) Nomenclatorul mărfurilor perisabile și periculoase, precum și cel al mărfurilor ce necesită însoțirea de către reprezentanții expeditorilor de mărfuri sau ai destinatarilor mărfurilor, admise la transport în trafic mixt direct, se stabilesc în Regulamentul transportului de mărfuri în trafic mixt direct.

Articolul 92. Modul de transmitere a mărfurilor în punctele de transbordare

(1) Mărfurile transportate în vagoane sigilate se transmit în punctele de transbordare, verificîndu-se integritatea dispozitivelor de închidere și sigilare aplicate și corespunderea amprentelor de pe ele cu datele indicate în documentele de transport.

(2) Mărfurile transportate în trafic mixt direct feroviar-pe apă, în procesul mutării lor dintr-un tip de transport în altul, se cîntăresc în punctele de transbordare, la cererea părții care recepționează mărfurile, astfel:

pe podul-bască - de calea ferată;

pe cîntarul de mărfuri - de port.

(3) Cîntărirea mărfurilor transportate în trafic mixt direct feroviar-auto se efectuează în punctul de transbordare de partea care efectuează operațiunile de încărcare, descărcare a mărfurilor transmise, în prezența reprezentantului tipului de transport mixt.

(4) În cazul în care partea care efectuează, în punctul de transbordare, încărcarea, descărcarea mărfurilor nu dispune de aparate de cîntărit, mărfurile se transmit conform masei indicate în scrisoarea de trăsură.

(5) Mărfurile în ambalaj și cu bucata, recepționate pentru transport în material rulant descoperit sau acoperit, conform standardului sau masei indicate de expeditorul de mărfuri pentru fiecare loc de încărcare, și sosite în punctul de transbordare în ambalaj nedeteriorat, se transmit de pe un tip de transport pe altul, fără a fi cîntărite, după numărul de locuri ocupate, și se predau, în același mod, destinatarului mărfurilor în punctul de destinație. În cazul în care există semne de pierdere, lipsă sau deteriorare (alterare) a mărfurilor, acestea se transmit conform masei și stării lor reale.

(6) Mărfurile transportate în containere se transmit verificîndu-se starea containerului și integritatea dispozitivelor de închidere și sigilare.

Articolul 93. Modul de oferire a containerelor

Modul de oferire a containerelor și condițiile utilizării acestora la transportul mărfurilor în trafic mixt direct se stabilesc prin acordurile dintre organizațiile de transport de tipurile respective.

Articolul 94. Termenele de începere și de încheiere a recepționării mărfurilor de către porturi la deschiderea și închiderea navigației

Termenele de începere a recepționării mărfurilor de la calea ferată, în punctele de transbordare, de către porturi, la deschiderea navigației, și termenele de încheiere a recepționării lor înainte de închiderea navigației se stabilesc de porturile maritime și fluviale, de comun acord cu transportatorul pe apă, și se aduc la cunoștința căii ferate de transbordare care, la rîndul ei, comunică acest fapt altor căi ferate pentru înștiințarea ulterioară a expeditorilor de mărfuri, precum și a organului de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 95. Mărfurile care nu au fost transportate în termen în porturile de transbordare

(1) Mărfurile transportate în punctele de transbordare pînă la survenirea termenului declarat de încheiere a recepționării mărfurilor sînt permise, fără obstacole, de la căile ferate de către porturile de transbordare. Dacă aceste mărfuri nu pot fi transportate în locurile de destinație cu transportul pe apă, în legătură cu închiderea navigației, porturile, de comun acord cu expeditorul de mărfuri, sînt obligate să decidă cum să procedeze în asemenea cazuri.

(2) Mărfurile transportate în punctul de transbordare după expirarea termenului declarat de încheiere a recepționării mărfurilor pot fi predate porturilor (cu acordul acestora) spre depozitare. Dacă porturile refuză recepționarea mărfurilor spre depozitare, calea ferată, de comun acord cu expeditorul de mărfuri, decide cum să procedeze cu aceste mărfuri.

(3) Mărfurile transportate în trafic pe apă-feroviar, dar care nu au fost transportate în punctele de transbordare în legătură cu închiderea navigației, cu acordul scris al expeditorilor de mărfuri, trebuie să fie expediate la destinație prin alte porturi în trafic feroviar direct.

(4) În cazurile menționate la alin.(1)-(3), termenele de transportare a mărfurilor se prelungesc cu durata reținerii lor.

Articolul 96. Reîncărcarea mărfurilor în punctele de transbordare

La transportul mărfurilor în trafic mixt direct, lucrările de reîncărcare a lor se execută:

a) porturile - de pe navele maritime, fluviale și din depozitele portuare, în vagoane, precum și din vagoane pe navele maritime, fluviale și în depozitele portuare;

b) calea ferată - din vagoanele și depozitele stațiilor de cale ferată, în autocamioane, precum și din autocamioane în vagoane și în depozitele stațiilor de cale ferată.

Articolul 97. Dotarea vagoanelor, navelor maritime și fluviale pentru transportul și fixarea mărfurilor

(1) Dotarea vagoanelor, navelor maritime și fluviale pentru transportul mărfurilor în cîteva niveluri, a mărfurilor grele, masive și lungi, precum și fixarea mărfurilor în vagoane și pe nave se efectuează de către port. Aceste lucrări pot fi executate și de calea ferată în baza unui contract încheiat cu portul.

(2) Dotarea vagoanelor cu sobe pentru transportul mărfurilor perisabile se efectuează de calea ferată.

(3) Utilajele, materialele și mijloacele de pachetare necesare și alte dispozitive pentru încărcare, fixare și transportul mărfurilor în vagoane și pe nave se pun la dispoziție de către expeditorii de mărfuri.

(4) Costul lucrărilor executate în vederea dotării vagoanelor și navelor pentru transportul și fixarea mărfurilor, inclusiv cheltuielile pentru materiale, se indică în scrisoarea de trăsură pentru a fi perceput de la expeditorul de mărfuri.

Articolul 98. Liniile ferate și depozitele adiacente căii ferate din porturi

(1) Liniile ferate din porturi, destinate asigurării transportului de mărfuri în trafic mixt direct feroviar-pe apă, aparțin căilor ferate.

(2) Construcția și reconstrucția în porturi a depozitelor adiacente căii ferate, destinate recepționării și expedierii mărfurilor transportate în trafic mixt direct feroviar-pe apă, se efectuează de porturi, conform proiectelor coordonate cu calea ferată și cu alte organizații interesate.

Articolul 99. Acordul principal

(1) Condițiile de funcționare a stației de cale ferată, a porturilor și altor organizații de transport care participă la traficul mixt direct se stabilesc în acordul principal încheiat pe un termen de 5 ani. În cazul modificării utilajului tehnic, a tehnologiei de funcționare a portului sau a stației de cale ferată, la solicitarea uneia dintre părți, acordul principal poate fi revizuit integral sau parțial pînă la expirarea valabilității acestuia.

(2) Modul de elaborare și de încheiere a acordurilor principale se stabilește prin Regulamentul transportului de mărfuri în trafic mixt direct.

(3) Litigiile care decurg din acordurile principale se examinează în modul stabilit de legislația în vigoare.

Articolul 100. Termenul general de transportare a mărfurilor

(1) Termenul general de transportare a mărfurilor în trafic mixt direct este determinat prin însumarea termenelor de transportare a lor cu transportul feroviar și alte tipuri de transport și se deduce în baza regulilor de calculare a termenelor de transportare a mărfurilor, aplicabile acestor tipuri de transport.

(2) În cazul sosirii mărfurilor cu întârziere, răspunderea patrimonială pentru depășirea termenului de transportare a mărfurilor o poartă partea culpabilă.

Articolul 101. Plata pentru transportul mărfurilor

(1) Plata pentru transportul mărfurilor în trafic feroviar-pe apă se percepe:

a) la stația de cale ferată de expediție - de la expeditorul de mărfuri, ținându-se cont de distanța la care se transportă mărfurile pe calea ferată;

b) în portul de transbordare sau în portul de destinație - de la expeditorul de mărfuri sau destinatarul mărfurilor, ținându-se cont de distanța la care se transportă mărfurile pe căile navigabile.

(2) Plata pentru transportul mărfurilor în trafic pe apă-feroviar se percepe:

a) în portul de expediție - de la destinatarul mărfurilor, ținându-se cont de distanța la care se transportă mărfurile pe căile navigabile;

b) la stația de cale ferată de transbordare - de la expeditorul de mărfuri sau destinatarul mărfurilor, ținându-se cont de distanța la care se transportă mărfurile pe calea ferată.

(3) Plata pentru transportul de mărfuri poate fi achitată de către persoana care acționează în numele expeditorului de mărfuri și al destinatarului mărfurilor.

(4) Pentru tragerea vagoanelor în porturi și ridicarea din porturi cu locomotivele căii ferate se percepe o taxă suplimentară în conformitate cu Regulamentul tarifar.

Articolul 102. Norma de transbordare a mărfurilor

(1) Realizarea normei de transbordare, stabilite în conformitate cu acordul principal, se efectuează, în baza fișelor de evidență, separat pentru mărfurile transmise de pe unitățile de transport feroviar pe unități de transport pe apă și pentru mărfurile transmise de pe unități de transport pe apă pe unități de transport feroviar.

(2) Modelul fișelor de evidență și modul de întocmire a acestora se stabilesc conform Regulamentului transportului de mărfuri în trafic mixt direct.

Articolul 103. Răspunderea pentru neîndeplinirea normei de transbordare a mărfurilor

(1) În cazul neîndeplinirii normei de transbordare a mărfurilor transportate în trafic mixt direct feroviar-pe apă, căile ferate și porturile poartă răspundere patrimonială în conformitate cu art.125 (pentru neîndeplinirea cererii primite privind transportul mărfurilor).

(2) Căile ferate și porturile sînt scutite de răspunderea patrimonială pentru nerespectarea normelor de transbordare a mărfurilor în caz de:

a) apariție a circumstanțelor de forță majoră: acțiuni militare, blocadă, epidemii și/sau a altor circumstanțe, care împiedică transbordarea mărfurilor și în cursul derulării cărora sînt interzise operațiunile de încărcare-descărcare a mărfurilor, precum și în cazul unor avarii produse în organizațiile de transport;

b) sistare sau limitare a transporturilor de mărfuri în condițiile legii;

c) depășire a normei de transbordare în prima jumătate a lunii și subîncărcare în a doua jumătate a lunii sau executare incompletă a normei de transbordare în prima jumătate a lunii și completare a subîncărcării în a doua jumătate a lunii.

(3) Pe durata aflării vagoanelor și containerelor în port pentru încărcarea, descărcarea sau transbordarea mărfurilor și în stațiile de cale ferată din cauza imposibilității tragerii vagoanelor la încărcare, descărcare sau transbordare din motive imputabile portului, de la acesta se percepe plata pentru utilizarea vagoanelor și containerelor în conformitate cu Regulamentul tarifar.

(4) Pentru staționarea neproductivă supranormativă a navelor din motiv că vagoanele nu sînt trase, calea ferată poartă răspundere patrimonială conform art.136.

Articolul 104. Răspunderea pentru reținerea vagoanelor și containerelor în punctele de transbordare

(1) Pentru reținerea vagoanelor și containerelor în punctele de transbordare din vina expeditorului de mărfuri, de la acesta se percepe amendă în mărimea stabilită la art.135 și 137.

(2) Pentru reținerea vagoanelor și containerelor cu mărfuri de export-import în punctele de control vamal sau control de frontieră din vina organelor vamale sau a celor de frontieră, de la acestea se percepe o amendă în mărimea stabilită la art.135 și 137.

Articolul 105. Răspunderea pentru neasigurarea integrității mărfurilor

(1) Răspunderea patrimonială pentru neasigurarea integrității mărfurilor, pînă la momentul predării efective a lor în punctul de transbordare, o poartă partea care le-a predat, iar după transmiterea efectivă a acestora - partea care le-a recepționat.

(2) Paza vagoanelor încărcate și a celor goale în porturi este exercitată de porturi.

(3) Scoaterea dispozitivelor de închidere și sigilare de pe vagoanele care se trag în punctele de transbordare pentru descărcare, precum și sigilarea vagoanelor încărcate în punctele de transbordare cu mărfuri transportate în trafic mixt direct se efectuează în conformitate cu Regulamentul transportului de mărfuri în trafic mixt direct.

(4) Răspunderea patrimonială a căilor ferate și a organizațiilor altor tipuri de transport pentru neasigurarea integrității mărfurilor primite pentru transport în trafic mixt direct se determină în codurile și statutele transporturilor.

(5) La stabilirea culpei căii ferate, companiei de navigație, portului în ceea ce privește pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor, răspunderea o poartă partea culpabilă.

Secțiunea a 6-a

TRANSPORTUL DE CĂLĂTORI, BAGAJE ȘI MESAGERII

Articolul 106. Răspunderea căii ferate

(1) Calea ferată trebuie să asigure transportul de călători, bagaje și mesagerii la timp, siguranța și calitatea deservirii călătorilor în gări și în trenuri, crearea comodităților necesare pentru aceștia, integritatea bagajelor și mesageriilor transportate.

(2) Calea ferată este obligată să asigure circulația trenurilor de călători conform orarului.

(3) Vagoanele de călători, precum și gările feroviare și alte edificii destinate deservirii călătorilor trebuie să fie întreținute în stare tehnică de funcționare și să corespundă regulilor și normelor de construcție și sanitare, altor cerințe ale actelor normative.

Articolul 107. Categoriile trenurilor

(1) Trenurile destinate transportului de călători se clasifică:

a) în funcție de viteza de circulație - rapide, accelerate și de călători;

b) în funcție de distanța de parcurs - de lung parcurs (care circulă pe o distanță mai mare de 700 km); de trafic local (până la 700 km distanță); de trafic suburban (până la 150 km distanță).

(2) Criteriile de determinare a categoriilor trenurilor în funcție de viteza de circulație și distanța de parcurs se aprobă de către organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 108. Echipamentul necesar și amenajarea stațiilor și gărilor

(1) Stațiile de cale ferată deschise pentru executarea operațiunilor ce țin de transportul de călători, bagaje și mesagerii trebuie să corespundă condițiilor ce asigură executarea acestor operațiuni.

(2) Gările trebuie să dispună de case de bilete. În funcție de volumul transporturilor, în gări se amenajează încăperi pentru recepționarea și eliberarea bagajelor, camere de păstrare a bagajelor de mână și a altor bagaje, săli de așteptare, birouri de informații, săli de odihnă pentru călătorii în tranzit, camere ale mamei și copilului, restaurante și bufete, încăperi pentru deservirea social-culturală și sanitaro-igienică a călătorilor (poștă, telegraf, telefon, centru de radioficare, frizerii, puncte medicale, veceuri etc.).

(3) Pentru comoditatea călătorilor, urcarea și coborârea în siguranță din tren și pentru traversarea liniilor ferate, la stațiile de cale ferată se amenajează rampe cu acoperiș și pavilioane, tuneluri pentru pietoni sau pasarele.

(4) Piețele din apropierea gărilor trebuie să fie bine amenajate și să corespundă cerințelor de deplasare (circulație) comodă și în siguranță a pietonilor și a transportului urban. Amenajarea acestor piețe ține de competența autorităților administrației publice locale.

(5) Construcția, întreținerea și reparația clădirilor gărilor feroviare se efectuează din contul mijloacelor căii ferate și ale autorităților administrației publice locale.

Articolul 109. Asigurarea călătorilor cu informații

Călătorii trebuie să fie asigurați cu informații oportune și veridice despre ora de pornire și de sosire a trenurilor, despre costul documentului (biletului) de călătorie și al transportului de bagaje și mesagerii, despre programul caselor de bilete și de bagaje, al camerelor de păstrare, despre dislocația încăperilor gării, despre serviciile prestate, înlesnirile acordate anumitor categorii de călători, furnizându-li-se și alte informații prevăzute de Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

Articolul 110. Contractul de transport al călătorului

(1) Calea ferată se angajează, potrivit contractului de transport al călătorului, să transporte călătorul și bagajele acestuia la punctul de destinație, acordându-i un loc în tren conform documentului (biletului) de călătorie procurat, iar călătorul se angajează să achite costul călătoriei, în conformitate cu tariful stabilit, și, în cazul predării bagajelor, plata pentru transportul bagajelor; expeditorii de mesagerii achită și plata pentru transportul mesageriilor.

(2) Încheierea contractului de transport al călătorului se autentifică prin documentul (biletul) de călătorie, iar predarea de către călător a bagajului și mesageriilor - prin recipisele de bagaje și de mesagerii.

(3) Calea ferată și călătorii sînt obligați să respecte Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu și Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată.

(4) Asigurarea obligatorie sau facultativă a vieții și sănătății călătorilor pe perioada transportului acestora pe calea ferată se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Fiecare călător este obligat să aibă asupra sa documentul (biletul) de călătorie, iar calea ferată este obligată să asigure vânzarea acestuia, pînă la stația de destinație indicată de călător, conform tarifului stabilit și ținîndu-se cont de înlesnirile prevăzute de legislația în vigoare pentru unele categorii de cetățeni.

(6) Compensarea acordării de înlesniri în transportul feroviar pentru unele categorii de cetățeni se efectuează din contul mijloacelor bugetare.

(7) Modelul documentelor pentru transportul de călători, bagaje și mesagerii se stabilește de către organul administrației publice centrale în domeniul transportului, de comun acord cu organul administrației publice centrale în domeniul finanțelor.

(8) Documentele (biletele) de călătorie pierdute sau defecte nu se restabilesc și banii plătiți pentru ele nu se restituie călătorului.

Articolul 111. Camerele de bagaje

(1) Camerele de bagaje ale căii ferate, indiferent de faptul dacă persoana fizică are sau nu asupra sa documentul (biletul) de călătorie, recepționează și păstrează bagajele de mână și alte bagaje, cu excepția obiectelor și substanțelor interzise pentru păstrare conform Regulamentului privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

(2) Dreptul preferențial de a beneficia de serviciile camerei de bagaje de mână și alte bagaje îl au călătorii aflați în tranzit.

Articolul 112. Drepturile călătorului

(1) În timpul deplasării cu trenul de lung parcurs sau cu cel de trafic local, călătorul are dreptul:

a) să procure documentul (biletul) de călătorie la orice tren și în orice vagon pînă la stația de cale ferată de destinație indicată de el, deschisă pentru efectuarea operațiunilor de transport al călătorilor;

b) să transporte, în mod gratuit, un copil în vîrstă de pînă la 5 ani, dacă acesta nu ocupă un loc separat, și copii în vîrstă de la 5 la 10 ani - achitînd plata conform tarifului pentru copiii de această vîrstă;

c) să ia cu sine (pe lîngă lucruri mărunte) bagaje de mână, ale căror dimensiuni și masă sînt stabilite de Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii, în interes propriu;

d) să predea pentru transport bagaje în temeiul documentului (biletului) de călătorie, contra plată, conform tarifului stabilit;

e) să facă opriri pe parcursul călătoriei, prelungind valabilitatea documentului (biletului) de călătorie pe un termen de cel mult 10 zile;

f) să prelungească termenul de valabilitate a documentului (biletului) de călătorie, în caz de îmbolnăvire în drum, pe întreaga durată a bolii (la prezentarea certificatului eliberat de instituția medicală), iar în cazul în care călătorului nu i s-a acordat un loc în tren - pînă la plecarea trenului următor în care călătorului i se acordă un loc;

g) să călătorească cu trenul ce pleacă mai devreme decît trenul pentru care a procurat documentul (biletul) de călătorie - în urma efectuării, la casa de bilete a stației de cale ferată, a mențiunii necesare în documentul (biletul) de călătorie;

h) în caz de întîrziere la tren cu cel mult 3 ore, iar ca urmare a bolii sau a unui accident - cu cel mult 3 zile din momentul plecării trenului pentru care a fost procurat documentul (biletul) de călătorie, să obțină recunoașterea valabilității acestui document (bilet) de călătorie pentru un alt tren, plătind suplimentul de cușetă, sau restituirea de către calea ferată a costului documentului (biletului) de călătorie, scăzînd costul suplimentului de cușetă.

(2) La returnarea în casa de bilete a stației de cale ferată a documentului (biletului) de călătorie neutilizat pentru trenul de lung parcurs, călătorului i se restituie:

a) cu cel puțin 15 ore pînă la plecarea trenului - costul deplin al documentului (biletului) de călătorie și suplimentul de cușetă;

b) cu mai puțin de 15 ore, dar cu cel puțin 4 ore pînă la plecarea trenului - costul documentului (biletului) de călătorie și 50% din suplimentul de cușetă;

c) cu mai puțin de 4 ore pînă la plecarea trenului - costul documentului (biletului) de călătorie. Costul suplimentului de cușetă în acest caz nu se restituie. În cazul returnării documentului (biletului) de călătorie pentru retur în punctele procurării lui cu cel puțin 24 de ore pînă la plecarea trenului, călătorului i se restituie costul deplin al documentului (biletului) de călătorie, iar la înapoierea lui după expirarea acestui termen, dar pînă la plecarea trenului - costul documentului (biletului) de călătorie, scăzînd suplimentul de cușetă. La înapoierea documentului (biletului) de călătorie pentru retur în punctele direcției de retur sînt valabile condițiile stabilite în prezentul articol. Indiferent de termenul de înapoiere a documentului (biletului) de călătorie pînă la plecarea trenului, costul călătoriei se restituie în cazul contramandării plecării trenului, reținerii trenului la plecare, nepunerii la dispoziția călătorului a locului indicat în documentul (biletul) de călătorie și nedorinței lui de a ocupa un alt loc, precum și în caz de îmbolnăvire a călătorului. Nu se va reține costul călătoriei la înapoierea documentului (biletului) de călătorie în cazul întîrzierii, din culpa căii ferate, a călătorului în punctul de transbordare la trenul coordonat;

d) costul documentului (biletului) de călătorie, scăzînd suplimentul de cușetă, pentru parcursul neefectuat din cauza sistării călătoriei pe parcurs. Restituirea sumei cuvenite călătorului se va efectua în modul prevăzut de Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată.

(3) În cazul sistării călătoriei pe parcurs în legătură cu întreruperea circulației trenurilor din motive ce nu depind de calea ferată, călătorului i se restituie costul călătoriei pentru distanța neparcursă, iar în cazul întreruperii circulației trenurilor din culpa căii ferate, călătorului i se restituie costul integral al călătoriei.

(4) Călătorul are dreptul de a ocupa pe parcursul călătoriei un loc liber în vagonul de categorie superioară în modul stabilit de Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

(5) În cazul călătoriei cu trenuri în trafic suburban, călătorul are dreptul:

a) să procure bilet de călătorie de o singură folosință (tur sau tur-retur) ori abonament tipizat;

b) să transporte cu el, în mod gratuit, copii ce nu au atins vîrsta de 5 ani;

c) să ia cu sine bagaje de mîna ale căror dimensiuni și masă sînt stabilite în Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

Articolul 113. Vânzarea documentelor (biletelor) de călătorie la cererea organizațiilor

(1) La cererea organizațiilor, calea ferată efectuează vânzări de documente (bilete) de călătorie pentru transportul unor grupuri aparte de călători.

(2) La returnarea documentelor (biletelor) de călătorie, procurate de organizații în baza cererilor, la casa de bilete a stației de cale ferată cu mai puțin de 7 zile, dar nu mai mult decît cu 3 zile pînă la plecarea trenului, se rețin 50% din costul suplimentului de cușetă, iar la returnarea acestor documente (bilete) de călătorie cu mai puțin de 3 zile pînă la plecarea trenului, costul suplimentului de cușetă nu se restituie.

(3) Primirea de la organizații a cererilor de procurare a documentelor (biletelor) de călătorie pentru transportul unor grupuri aparte de călători, precum și achitarea costului documentelor (biletelor) de călătorie returnate se efectuează în modul stabilit de organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 114. Obligațiile căii ferate față de călători

În cazul imposibilității de a acorda călătorului un loc în vagon conform documentului (biletului) de călătorie procurat, calea ferată este obligată să îi acorde, cu consimțămîntul acestuia, un loc în alt vagon, fie și de clasă superioară, fără perceperea taxei suplimentare. Călătorului care a acceptat un loc în vagon cu costul documentului (biletului) de călătorie mai mic decît costul celui procurat de el, i se restituie diferența de preț.

Articolul 115. Obligațiile călătorilor

Călătorii sînt obligați să respecte ordinea publică, regulile de comportament în vagoane, în încăperile din gară și să nu producă daune bunurilor transportului feroviar.

Articolul 116. Transportul bagajelor și mesageriilor

(1) Calea ferată este obligată, la prezentarea de către călător a documentului (biletului) de călătorie, să preia bagajele predate la transport și să le expedieze cu cel mai apropiat tren avînd destinația respectivă, care are vagon de bagaje.

(2) Călătorul poate preda la transport bagaje cu valoare declarată.

(3) Pentru declararea valorii bagajelor se percepe taxă suplimentară stabilită.

(4) Transportul mesageriilor se efectuează în modul stabilit de prezentul cod, de Regulamentul privind prestațiile de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu și de Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată.

Articolul 117. Condițiile de preluare a bagajelor și mesageriilor pentru transportare

(1) Se preiau de la călători, pentru transportare în calitate de bagaje, lucruri și obiecte ale căror dimensiunii, ambalaje și proprietăți permit încărcarea și plasarea lor în vagonul de bagaje și care nu pot condiționa deteriorarea bagajelor altor călători. Masa bagajelor și cerințele față de ambalajul acestora se stabilesc prin Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată.

(2) Nu se admit la transportare în trenurile de călători, în calitate de bagaje de mîna, alte bagaje și mesagerii, mărfurile periculoase al căror nomenclator este prevăzut de Regulamentul privind prestațiile de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

Articolul 118. Termenul de transportare a bagajelor și mesageriilor

(1) Termenul de transportare a bagajelor și mesageriilor este determinat de durata parcursului trenului, cu care acestea au fost expediate, pînă la stația de cale ferată de destinație.

(2) Data expedierii bagajelor și mesageriilor se indică în documentele de transport.

(3) În cazul în care bagajele și mesageriile sînt transportate pe un itinerar cu transbordare pe parcurs, termenul de transportare a lor este determinat de durata parcursului pe acest itinerar al trenurilor coordonate, care au vagoane de bagaje, plus o zi pentru fiecare transbordare a bagajelor și două zile pentru transbordarea mesageriilor.

(4) Data sosirii bagajelor și mesageriilor se indică de către stația de cale ferată de destinație în documentele de transport.

Articolul 119. Pierderile și întîrzierea la transportarea bagajelor și mesageriilor

(1) Bagajele și mesageriile se consideră pierdute în cazul în care nu sosesc la stația de cale ferată de destinație în termen de 10 zile după expirarea termenului de transportare, valoarea lor urmînd a fi restituită.

(2) În cazul în care bagajele și mesageriile sosesc după expirarea termenului indicat la alin.(1), destinatarul își poate ridica bagajul și mesageriile, restituind căii ferate despăgubirea plătită de aceasta pentru bagajele și mesageriile pierdute, în modul prevăzut de prezentul cod.

(3) În cazul în care destinatarul, în termen de 4 zile de la data notificării lui în scris despre sosirea bagajelor și mesageriilor la stația de cale ferată de destinație, prezintă căii ferate un refuz în scris de a le ridica sau nu îi prezintă decizia cum să procedeze cu ele, calea ferată este în drept să le comercializeze în modul stabilit de prezentul cod.

Articolul 120. Eliberarea bagajelor

(1) Bagajele se eliberează la stația de cale ferată de destinație, la prezentarea recipisei de bagaje și a documentului (biletului) de călătorie. Bagajele se eliberează în orele de program, cînd

stația de cale ferată este deschisă pentru efectuarea operațiunilor de recepționare-eliberare a bagajelor.

(2) La stația de cale ferată de destinație, bagajele se păstrează gratuit timp de 24 de ore, neluându-se în considerare ziua sosirii lor. Pentru depășirea termenului menționat, calea ferată percepe plată pentru depozitare în conformitate cu Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

Articolul 121. Bagajele și mesageriile nereclamate

Bagajele și mesageriile persoanelor fizice, nereclamate în termen de 30 de zile, și mesageriile persoanelor juridice, nereclamate în termen de 10 zile din momentul notificării în scris despre sosirea lor, urmează a fi comercializate în modul prevăzut de prezentul cod.

Articolul 122. Modul de transportare a coletelor poștale

Modul de transportare a coletelor poștale și de includere a vagoanelor de coletărie în componența trenurilor se stabilește de organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 123. Asigurarea cu încăperi pentru prestarea de servicii către călători

Calea ferată, în baza contractelor de arendă, pune la dispoziția organizațiilor de comunicație, la stațiile de cale ferată, încăperi pentru prestarea către călători a serviciilor poștale, de telegrafie și telefonie.

Articolul 124. Construcția de încăperi pentru prestarea de servicii

(1) Construcția încăperilor destinate expres pentru centrele poștale și oficiile poștale de pe lângă căile ferate, amplasate în afara încăperilor principale ale gărilor, precum și construcția liniilor ferate de acces, liniilor moarte, tunelurilor speciale, terenurilor, platformelor de triere etc., necesare pentru prelucrarea expedițiilor poștale, se efectuează din contul mijloacelor organului administrației publice centrale în domeniul comunicațiilor. Lucrările de construcție se execută de organizațiile autorizate cu construcția obiectelor de transport.

(2) Terenurile pentru construcția obiectelor indicate la alin.(1) se vor repartiza în imediata apropiere a clădirilor gărilor feroviare.

Secțiunea a 7-a

RĂSPUNDEREA CĂII FERATE, A EXPEDITORILOR DE MĂRFURI, A DESTINATARILOR MĂRFURILOR ȘI A CĂLĂTORILOR

Articolul 125. Răspunderea pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor

(1) Pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor, calea ferată, în cazul netragerii vagoanelor și containerelor, iar expeditorul de mărfuri - în cazul neprezentării mărfurilor, neutilizării vagoanelor și containerelor trase sau renunțării la vagoanele și containerele prevăzute în comandă - se sancționează cu amendă în următoarele mărimi:

a) 1,8 lei pentru o tonă de mărfuri - pentru mărfurile al căror transport s-a stabilit să fie executat în vagoane universale și în tone;

b) 3,6 lei pentru o tonă de mărfuri - pentru mărfurile al căror transport s-a stabilit să fie executat în vagoane specializate și în tone;

c) 7,2 lei pentru un container cu masa brută de pînă la 3 tone inclusiv, 10,8 lei pentru un container cu masa brută de la 5 la 10 tone inclusiv, 45 lei pentru un container cu masa brută de peste 10 tone - pentru mărfurile transportate în containere;

d) 108 lei pentru un vagon, indiferent de felul și numărul de osii - pentru mărfurile al căror transport s-a stabilit să fie executat numai în vagoane (cu excepția vagoanelor frigorifice și transportoarelor); 216 lei pentru fiecare vagon, indiferent de felul și numărul de osii - pentru mărfurile al căror transport se efectuează numai în vagoane specializate.

(2) În cazul netragerii de către calea ferată a vagoanelor frigorifice și transportoarelor în conformitate cu comanda primită sau în cazul neutilizării de către expeditorul de mărfuri a

vagoanelor ce i-au fost puse la dispoziție, sau în cazul renunțării la vagoanele repartizate în modul stabilit, căii ferate și expeditorului de mărfuri se aplică o amendă în mărime de:

a) 3,6 lei pentru o tonă de mărfuri al căror transport s-a stabilit să fie executat în vagoane și în tone;

b) 216 lei pentru un vagon de mărfuri al căror transport s-a stabilit să fie executat numai în vagoane, indiferent de felul și numărul de osii.

(3) Calea ferată, în vederea executării comenzii de transport al mărfurilor, poartă răspundere patrimonială pentru netragerea vagoanelor și containerelor, cu excepția cazurilor în care netragerea vagoanelor și containerelor s-a produs din culpa expeditorului de mărfuri.

(4) Expeditorul de mărfuri achită căii ferate taxă suplimentară pentru nepredarea mărfurilor destinate expedierii la căile ferate indicate în comandă (în trafic local - stațiile de cale ferată), inclusiv în cazul în care comanda privind transportul mărfurilor a fost executată integral, în mărime de:

a) 0,72 lei pentru o tonă de mărfuri al căror transport s-a stabilit să fie executat în vagoane și în tone;

b) 36 lei pentru un vagon de mărfuri al căror transport s-a stabilit să fie executat în vagoane, indiferent de felul și numărul de osii;

c) 3,6 lei pentru un container cu masa brută de pînă la 5 tone inclusiv; 7,2 lei pentru un container cu masa brută de la 5 la 10 tone inclusiv; 18 lei pentru un container cu masa brută de peste 10 tone - în cazul transportării mărfurilor în containere.

(5) Amenda pentru neexecutarea comenzilor primite de transport al mărfurilor pe linii ferate cu ecartament îngust se percepe în mărime de 50 la sută din mărimea amenzii prevăzute de prezentul articol pentru mărfurile al căror transport s-a stabilit să fie executat numai în vagoane.

(6) Amenda pentru neexecutarea comenzilor primite de transport al mărfurilor se percepe indiferent de achitarea plății pentru utilizarea vagoanelor și containerelor.

Articolul 126. Scutirea expeditorului de mărfuri de răspundere pentru neexecutarea comenzii primite de transport al mărfurilor de către calea ferată

(1) Expeditorul de mărfuri este scutit de achitarea amenzii pentru neexecutarea comenzii primite de transport al mărfurilor de către calea ferată în cazul:

a) apariției circumstanțelor de forță majoră;

b) încetării sau limitării operațiunilor de încărcare a mărfurilor prevăzute la art.55;

c) apariției unor circumstanțe în care este interzisă efectuarea operațiunilor de încărcare-descărcare a mărfurilor, precum și al avariei suportate de expeditorul de mărfuri în urma căreia activitatea de producție de bază a acestuia a fost întreruptă;

d) neutilizării vagoanelor și containerelor puse, fără consimțământul preliminar al expeditorului de mărfuri, la dispoziția acestuia, peste numărul specificat în comanda de transport al mărfurilor;

e) executării comenzii de transport al mărfurilor în tone pentru mărfurile al căror transport s-a stabilit să fie efectuat în vagoane și în tone.

(2) În cazul în care expeditorul de mărfuri, în urma încărcării mai îndesate a vagoanelor și containerelor, a utilizat un număr mai mic de vagoane și containere decât era prevăzut în comanda prezentată de el, pentru vagoanele și containerele rămase neutilizate nu se percepe amendă.

(3) Când expeditorul de mărfuri care a prezentat comanda a prevenit stația de cale ferată despre neutilizarea vagoanelor și containerelor cu cel puțin 2 zile pînă la data încărcării, mărimea amenzii se reduce cu o treime.

Articolul 127. Scutirea căii ferate de răspundere pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor

(1) Calea ferată este scutită de achitarea amenzii pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor în cazul:

- a) apariției unor circumstanțe de forță majoră;
- b) încetării sau limitării operațiunilor de încărcare a mărfurilor prevăzute la art.55;
- c) netragerii vagoanelor și containerelor de către calea ferată ca urmare a neachitării de către expeditorul de mărfuri a taxei de transport al mărfurilor și a altor plăți cuvenite căii ferate pentru transportul de mărfuri efectuat anterior.

(2) În cazul reținerii de către expeditorul de mărfuri a vagoanelor și containerelor pentru încărcare, descărcare, curățare și spălare, calea ferată este scutită de răspunderea patrimonială pentru nepunerea la dispoziția acestui expeditor de mărfuri a numărului de vagoane și containere care au fost reținute.

Articolul 128. Neasigurarea integrității mărfurilor

Calea ferată poartă răspundere patrimonială pentru pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor, produse după preluarea la transport și pînă la predarea lor către destinatarul mărfurilor, dacă nu va face dovada că neasigurarea integrității mărfurilor a fost generată de cauze care exclud culpa sa, cum ar fi:

- a) culpa expeditorului de mărfuri sau a destinatarului mărfurilor;
- b) proprietățile naturale, proprii mărfurilor transportate;
- c) defectele de ambalaj, care nu au putut fi observate după aspectul lor exterior la primirea mărfurilor pentru transportare, sau folosirea ambalajului necorespunzător proprietăților mărfurilor sau standardelor stabilite, dacă lipsesc urmele defectării ambalajului pe parcurs;
- d) predarea pentru transport a mărfurilor a căror umiditate depășește norma stabilită.

Articolul 129. Scutirea de răspundere pentru neasigurarea integrității mărfurilor

(1) Calea ferată este scutită de răspundere pentru pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor primite pentru transport în cazul în care:

- a) mărfurile au sosit în vagon sau în container în stare bună, cu dispozitivele de închidere și sigilare, fixate de expeditorul de mărfuri, sau pe material rulant în stare bună, fără transbordare pe parcurs, cu marcajul de protecție sau împachetarea intacte, sau dacă există alte semne care adevăresc integritatea mărfurilor;
- b) lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor a fost cauzată de motive naturale, legate de transportul acestora în material rulant descoperit, cu condiția că anume acesta a fost cerut de către solicitant;
- c) mărfurile au fost însoțite de reprezentantul expeditorului de mărfuri sau al destinatarului mărfurilor;
- d) lipsa mărfurilor nu depășește normele perisabilității naturale și erorilor admisibile de cîntărire a masei nete;
- e) pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor a fost cauzată de informațiile false, incomplete sau inexacte, declarate de expeditorul de mărfuri în scrisoarea de trăsură.

(2) În cazurile menționate la alin.(1), calea ferată poartă răspundere patrimonială pentru pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor dacă reclamantul face dovada că pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor s-a produs din culpa căii ferate.

Articolul 130. Repararea prejudiciului

(1) Calea ferată repară prejudiciul, produs în timpul transportului de mărfuri, în cazul:

- a) pierderii sau lipsei mărfurilor - în mărimea valorii totale sau parțiale a mărfurilor;
- b) deteriorării (alterării) mărfurilor - în mărimea sumei cu care s-a diminuat valoarea lor, iar dacă recuperarea mărfurilor deteriorate (alterate) este imposibilă - în mărimea valorii lor;
- c) pierderii, lipsei sau deteriorării (alterării) mărfurilor predate pentru transport cu valoare declarată - în mărimea valorii declarate sau a cotei valorii declarate, corespunzătoare părții pierdute, lipsă sau deteriorate (alterate).

(2) Valoarea mărfurilor se determină conform prețului indicat în factura vânzătorului sau în contract, iar în lipsa acestora - la prețul perceput, de regulă, în împrejurări comparabile, pentru mărfuri similare.

(3) O dată cu compensarea valorii mărfurilor pierdute, lipsă sau deteriorate (alterate), calea ferată restituie taxa de transport și alte plăți aferente, încasate proporțional cu cantitatea mărfurilor pierdute, lipsă sau deteriorate (alterate), dacă aceste plăți nu au fost incluse în valoarea mărfurilor menționate.

Articolul 131. Depășirea termenului de transportare a mărfurilor

Pentru depășirea termenului de transportare a mărfurilor și vagoanelor goale ce aparțin expeditorului de mărfuri și destinatarului mărfurilor sau care sînt arendate de aceștia, calea ferată de destinație ori, în trafic mixt direct, partea din a cărei vină s-a produs reținerea achită penalități conform art.27 din Acordul privind traficul internațional feroviar de mărfuri.

Articolul 132. Pierderea mărfurilor

(1) Mărfurile se consideră pierdute dacă nu au fost eliberate destinatarului mărfurilor, la cererea acestuia, în termen de 30 de zile de la data expirării termenului de transportare, iar la transportul mărfurilor în trafic mixt direct - la expirarea a 4 luni de la data primirii mărfurilor pentru transport.

(2) Dacă marfa a sosit după expirarea termenelor indicate la alin.(1), destinatarul mărfurilor este obligat să dispună de marfa în cauză în modul prevăzut de prezentul cod, restituind despăgubirea primită de la calea ferată pentru pierderea mărfurilor.

(3) În cazul în care destinatarul mărfurilor, în termen de 4 zile de la data înștiințării lui despre sosirea mărfurilor la stația de cale ferată, refuză să le primească sau nu prezintă decizia sa cu privire la soarta acestora, calea ferată este în drept să le comercializeze în modul prevăzut de prezentul cod.

Articolul 133. Indicarea inexactă a denumirii mărfurilor în scrisoarea de trăsură

Pentru indicarea inexactă în scrisoarea de trăsură a denumirii mărfurilor care necesită măsuri speciale de precauție în timpul transportării, precum și pentru expedierea mărfurilor interzise pentru transport sau indicarea incorectă a particularităților mărfurilor, expeditorul de mărfuri este obligat să achite amendă în mărime a 5 taxe de transport pentru întregul parcurs, indiferent de despăgubirile plătite căii ferate pentru pierderile provocate de aceste încălcări.

Articolul 134. Utilizarea neautorizată a vagoanelor și containerelor

Pentru utilizarea neautorizată de către expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor, de alte organizații a vagoanelor și containerelor aparținînd căii ferate, precum și pentru utilizarea neautorizată de către calea ferată a vagoanelor și containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri, destinatarilor mărfurilor, altor organizații ori sînt arendate de aceștia, partea culpabilă achită amenzile prevăzute la art.135 și 137, în mărime înzecită, pentru reținerea vagoanelor și containerelor.

Articolul 135. Răspunderea pentru reținerea vagoanelor

(1) Pentru reținerea vagoanelor în cazurile prevăzute la art.70, 104 și 134, calea ferată aplică amendă expeditorului de mărfuri și destinatarului mărfurilor în mărime de 3,6 lei pentru fiecare oră de staționare neproductivă a vagonului.

(2) Pentru tragerea cu întârziere, din culpa căii ferate, a vagoanelor la încărcarea și descărcarea mărfurilor, cu depășirea termenelor prevăzute de contractele de exploatare a liniilor ferate de acces, de tragere și ridicare a vagoanelor, precum și pentru ridicarea cu întârziere a vagoanelor din locurile de încărcare și descărcare de pe liniile ferate de acces, în cazul în care ridicarea vagoanelor se efectuează cu locomotiva căii ferate, sau pentru primirea cu întârziere a vagoanelor de pe liniile ferate de acces, calea ferată plătește expeditorului de mărfuri sau

destinatarului mărfurilor amendă în mărime de 3,6 lei pentru un vagon-oră. Amenda se calculează pentru întreaga durată a reținerii, din momentul expirării termenului de tragere și ridicare a vagoanelor, prevăzut de contractele menționate.

(3) Pentru reținerea cisternelor, precum și a vagoanelor de ciment, vagoanelor-platformă-buncăr, vagoanelor pentru minerale și a altor vagoane specializate, mărimea amenzii menționate la alin.(2) se dublează, iar pentru reținerea vagoanelor frigorifice și transportoarelor, se triplează.

(4) Reținerea vagoanelor pînă la 15 minute nu se ia în calcul, iar 15 minute și mai mult se consideră o oră completă.

Articolul 136. Staționarea supranormativă a navelor la debarcader

(1) În cazul staționării neproductive la debarcader a navei cu autopropulsie, cu depășirea termenelor stabilite în contractul principal din cauza netragerii de către calea ferată a vagoanelor în numărul prevăzut în acordul de transbordare a mărfurilor de pe navă nemijlocit în vagoane, calea ferată achită, pentru fiecare 24 de ore în parte, amendă în mărime de 1,08 lei pentru fiecare tonă de marfă nedescărcată.

(2) Pentru staționarea neproductivă supranormativă a navei fără autopropulsie, mărimea amenzii indicate la alin.(1) se reduce de 2 ori, iar pentru staționarea navei frigorifice se majorează de 2 ori.

Articolul 137. Reținerea containerelor universale

Pentru fiecare oră de reținere a containerului universal, în cazurile prevăzute la art.70, 104 și 134, expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor achită căii ferate amendă în mărime de:

- a) 0,54 lei pentru un container cu masa brută de pînă la 5 tone;
- b) 0,9 lei pentru un container cu masa brută de la 5 la 10 tone inclusiv;
- c) 1,8 lei pentru un container cu masa brută de peste 10 tone.

Articolul 138. Scutirea de plată pentru utilizarea vagoanelor și containerelor

Expeditorul de mărfuri, destinatarul mărfurilor și portul se scutesc de plata pentru utilizarea vagoanelor și containerelor ca urmare a:

a) apariției unor circumstanțe de forță majoră: acțiuni militare, blocadă, epidemii, care au provocat întreruperea circulației pe linia ferată de acces, sau a unor circumstanțe în care este interzisă executarea lucrărilor de încărcare-descărcare, sau a avariilor produse la expeditorul de mărfuri și destinatarul mărfurilor sau în port, în urma cărora procesul de producție a fost stopat;

b) tragerii de către calea ferată a unui număr de vagoane și containere mai mare decît cel prevăzut în contractul de exploatare a liniei ferate de acces și contractul de tragere și ridicare a vagoanelor.

Articolul 139. Răspunderea pentru reținerea vagoanelor trase pentru încărcare și refuzul de a le utiliza

(1) În cazul tragerii cu întârziere a vagoanelor specializate goale conform comenzii de transport al mărfurilor primite de la expeditorul de mărfuri, din motive imputabile acestuia, expeditorul de mărfuri achită plata pentru utilizarea vagoanelor pe tot timpul reținerii lor în stația de cale ferată de încărcare, potrivit Regulamentului tarifar.

(2) În cazul în care expeditorul de mărfuri a înștiințat stația de cale ferată despre refuzul său de a utiliza vagoanele specializate goale, plata pentru utilizarea lor se calculează pînă la momentul primirii de către stația de cale ferată a acestei înștiințări.

(3) În cazul în care expeditorul de mărfuri refuză să încarce vagoanele specializate goale, sosite la stația de cale ferată de încărcare conform comenzii lui, și, pe durata zilelor de dare de seamă, ele nu au putut fi utilizate la această stație de alți expeditori de mărfuri, calea ferată va percepe de la el o plată conform tarifelor fixate pentru parcursul acestor vagoane de la stația de cale ferată de expediție a lor, dar nu mai mult decît pentru 300 de kilometri.

Articolul 140. Supraîncărcarea vagoanelor și containerelor

(1) Pentru încărcarea vagonului și containerului cu mărfuri peste limita capacității de încărcare, expeditorul de mărfuri plătește amendă în mărime a 5 taxe de transport, stabilite pentru acest tip de marfă.

(2) În cazul avariilor, produse ca urmare a supraîncărcării vagonului sau containerului, expeditorul de mărfuri repară prejudiciul cauzat căii ferate.

Articolul 141. Tragerea pentru încărcare a vagoanelor și containerelor goale necurățate

(1) În cazul în care calea ferată, cu acordul expeditorului de mărfuri, a tras pentru încărcare vagoane și containere goale necurățate, cu ușile și obloanele deschise, cu dispozitive de fixare a mărfurilor nedemontate, calea ferată trebuie să restituie expeditorului de mărfuri cheltuielile legate de efectuarea lucrărilor neexecutate de ea.

(2) Pentru efectuarea lucrărilor indicate la alin.(1), calea ferată acordă expeditorului de mărfuri un termen, stabilit de comun acord de către părți.

(3) În cazul încălcării condițiilor stabilite la art.68, destinatarul mărfurilor plătește căii ferate amendă în mărime de 810 lei pentru un vagon și de 270 lei pentru un container, dacă contractul nu prevede altfel. Răspunderea patrimonială, în mărimile stabilite la prezentul articol, o poartă și calea ferată în cazul tragerii la încărcare, fără acordul expeditorului de mărfuri, a unor vagoane și containere goale necurățate.

Articolul 142. Deteriorarea sau pierderea vagoanelor și containerelor ce aparțin căii ferate

În cazul deteriorării sau pierderii vagoanelor și containerelor puse la dispoziție de calea ferată, expeditorii de mărfuri, destinatarii mărfurilor, alte organizații sînt obligate să le repare sau să achite căii ferate amendă în mărimea încincită a valorii vagoanelor și containerelor deteriorate sau pierdute, conform prețurilor acestora la momentul deteriorării sau pierderii. Totodată, ei vor recupera căii ferate pagubele, în partea neacoperită de amendă, suportate de ea în urma deteriorării sau pierderii vagoanelor și containerelor.

Articolul 143. Deteriorarea sau pierderea vagoanelor și containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri și destinatarii mărfurilor

(1) În cazul deteriorării de către calea ferată a vagoanelor și containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri, destinatarii mărfurilor, altor organizații, ea este obligată să le repare sau să plătească posesorului amendă în mărime încincită a valorii vagoanelor și containerelor deteriorate, precum și să recupereze pagubele, în partea neacoperită de amendă, suportate de către posesorul vagoanelor și containerelor ca urmare a deteriorării lor.

(2) În cazul pierderii de către calea ferată a vagoanelor și containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri, destinatarii mărfurilor, altor organizații, ea este obligată să le ofere, la cerere, numărul respectiv de vagoane și containere pentru utilizarea lor temporară gratuită, iar la expirarea a 3 luni, să le treacă, în modul stabilit de legislația în vigoare, în proprietatea organizațiilor menționate.

(3) Modul de înlocuire a vagoanelor și containerelor deteriorate sau pierdute de către calea ferată, date de ea în arendă, este stipulat în contractul de arendă.

Articolul 144. Modul de percepere a amenzilor

Amenzile prevăzute la art.125, 133-137 și 140-143 se percep fără acceptare.

Articolul 145. Răspunderea pentru mărfurile sosite

(1) După sosirea mărfurilor în stația de cale ferată de destinație și înștiințarea de către aceasta a destinatarului mărfurilor privind sosirea mărfurilor pe adresa lui, întreaga răspundere patrimonială față de calea ferată pentru transportul în cauză se pune în sarcina destinatarului mărfurilor.

(2) În cazul în care marfa a sosit în stația de cale ferată de destinație, însă destinatarul mărfurilor lipsește și înștiințarea lui privind sosirea mărfurilor nu este posibilă, răspunderea patrimonială față de calea ferată, conform decontărilor finale pentru acest transport, o poartă expeditorul de mărfuri după primirea de către acesta a notificării în scris din partea căii ferate.

Articolul 146. Neasigurarea integrității bagajelor

(1) Calea ferată poartă răspundere patrimonială pentru pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) bagajelor din momentul primirii pentru transport și pînă la eliberarea lor destinatarului mărfurilor dacă nu va face dovada că integritatea bagajelor nu a fost asigurată din cauza unor circumstanțe pe care calea ferată nu le-a putut preveni și nici înlătura.

(2) Prejudiciul cauzat în timpul transportării bagajelor se repară de calea ferată astfel:

- a) în cazul pierderii sau lipsei bagajelor - în mărimea valorii totale ori parțiale a bagajelor;
- b) în cazul deteriorării (alterării) bagajelor - în mărimea sumei corespunzătoare deprecierei valorii lor, iar dacă recuperarea bagajelor deteriorate (alterate) este imposibilă - în mărimea valorii acestora;
- c) în cazul pierderii bagajelor predate pentru transport cu valoarea declarată - în mărimea valorii declarate.

(3) Valoarea bagajelor se determină conform prețului lor indicat în factura vânzătorului sau prevăzut în contract, iar în cazul cînd factura lipsește sau prețul nu este fixat în contract - conform prețului perceput, de regulă, în împrejurări comparabile, pentru mărfuri similare.

(4) O dată cu repararea prejudiciului cauzat prin pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) bagajelor, calea ferată restituie expeditorului de mărfuri taxa de transport și alte plăți aferente, încasate pentru transportul bagajelor pierdute, lipsă sau deteriorate (alterate).

Articolul 147. Depășirea termenului de transportare a bagajelor

(1) Pentru depășirea termenului de transportare a bagajelor, la predarea acestora, calea ferată de destinație plătește destinatarului mărfurilor, în baza actului întocmit la cererea acestuia, o penalitate în conformitate cu Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată.

(2) Depășirea termenului de transportare a bagajelor începe să se calculeze după ora 24 a zilei în care trebuiau să sosească bagajele.

Articolul 148. Integritatea bagajelor de mîină ale călătorului

Asigurarea integrității bagajelor de mîină transportate de către călător ține de obligația călătorului.

Articolul 149. Neasigurarea integrității mesageriilor. Depășirea termenului de transportare a lor

Pentru pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mesageriilor, precum și pentru depășirea termenului de transportare a lor, calea ferată poartă răspundere patrimonială în modul stabilit de prezentul cod, la fel ca pentru pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) bagajelor și pentru depășirea termenului de transportare a acestora.

Articolul 150. Plecarea sau sosirea trenului cu întârziere

(1) Pentru plecarea sau sosirea trenului cu întârziere (cu excepția transportului în trafic suburban), calea ferată plătește călătorului o amendă în mărime de 3% din costul călătoriei pentru fiecare oră de întârziere, dar care nu va depăși costul biletului, dacă nu va face dovada că trenul a plecat sau a sosit cu întârziere ca urmare a unui caz de forță majoră sau a înlăturării unor defecțiuni ale mijloacelor de transport ce periclitau viața și sănătatea călătorilor, sau ca urmare a altor circumstanțe care exclud culpa căii ferate.

(2) Modul de plată a amenzii menționate la alin.(1) este determinat de Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu.

Articolul 151. Expedierea în bagaje a obiectelor a căror transportare este interzisă

În cazul descoperirii în bagajele predate pentru transport a obiectelor a căror transportare în calitate de bagaje este interzisă, expeditorul de mărfuri plătește amendă în mărime înzecită a costului transportului de bagaje dacă, în conformitate cu legislația în vigoare, aceasta nu implică răspunderea administrativă sau penală.

Articolul 152. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat vieții și sănătății călătorului

Calea ferată, în conformitate cu legislația în vigoare, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat vieții și sănătății călătorului.

Articolul 153. Acordurile privind limitarea sau exonerarea de răspundere

Orice acorduri preliminare ale căii ferate cu expeditorii de mărfuri, cu destinatarii mărfurilor sau cu călătorii ce au drept scop limitarea sau exonerarea părților de răspundere patrimonială sînt considerate nule și orice referiri la ele în documentele de transport, neprevăzute în prezentul cod sau în legislația în vigoare, nu sînt valabile.

Secțiunea a 8-a

ACTE, RECLAMAȚII, ACȚIUNI

Articolul 154. Actul comercial

(1) Circumstanțele care constituie temei pentru a imputa responsabilitatea căii ferate, a expeditorilor de mărfuri și destinatarilor mărfurilor, porturilor, altor organizații, precum și călătorilor, în timpul efectuării transportului feroviar de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii se certifică prin actele comerciale, actele de formă generală și alte acte.

(2) Actul comercial se întocmește pentru certificarea următoarelor circumstanțe:

- a) necorespunderea denumirii, masei și numărului de locuri ale mărfurilor, bagajelor și mesageriilor cu datele indicate în documentele de transport;
- b) deteriorarea (alterarea) mărfurilor, bagajelor și mesageriilor;
- c) depistarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor fără documente de transport, precum și a documentelor de transport fără mărfuri, bagaje și mesagerii;
- d) restituirea către calea ferată a mărfurilor, bagajelor și mesageriilor sustrate;
- e) nepredarea de către calea ferată pe liniile ferate de acces a mărfurilor în decurs de 24 de ore după perfectarea documentelor de eliberare a mărfurilor. În acest caz, actul comercial se întocmește numai la solicitarea destinatarului mărfurilor.

(3) Actul comercial se întocmește:

- a) la descărcarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor în locurile de uz comun - în ziua în care se efectuează descărcarea, în celelalte cazuri - în ziua eliberării mărfurilor către destinatarul mărfurilor;
- b) la descărcarea mărfurilor în locurile de uz propriu - în ziua în care se execută lucrările de descărcare a mărfurilor, verificarea mărfurilor efectuîndu-se în procesul descărcării sau nemijlocit după descărcarea lor;
- c) în timpul parcursului mărfurilor, bagajelor și mesageriilor - în ziua constatării circumstanțelor asupra cărora este necesară întocmirea unui act comercial. În cazul în care întocmirea actului comercial în termenul indicat nu este posibilă, el se întocmește în cursul zilei următoare.

(4) La predarea, cu participarea căii ferate, a mărfurilor omogene, transportate în vrac și sosite de la un expeditor de mărfuri pe adresa unui destinatar al mărfurilor în vagoane nedeteriorate, fără urme de pierderi, cazurile de lipsă ce depășește norma de perisabilitate naturală la asemenea mărfuri și marja de eroare admisibilă de cîntărire a masei nete, precum și

cazurile de surplus, stabilit ca diferență între masa mărfurilor determinată la stația de expediție și masa mărfurilor determinată la stația de destinație, ținându-se cont de marja de eroare admisibilă de cântărire a masei nete a unor asemenea mărfuri, transportate în expediții separate, în cadrul verificărilor în aceste zile calendaristice, se consemnează într-un singur act comercial.

(5) Lipsa sau surplusul mărfurilor transportate în vrac sau în cisterne cu transbordarea lor pe parcursul drumului, care au fost expediate de către un expeditor de mărfuri pe adresa unui destinatar al mărfurilor și care au sosit în vagoane nedeteriorate, fără urme de pierderi în timpul parcursului, se determină conform rezultatelor verificării întregului lot de mărfuri eliberate și se consemnează într-un singur act comercial.

(6) Actul comercial se întocmește în 3 exemplare și se completează fără ștersături, răzuiri și corectări.

(7) Actul comercial trebuie să cuprindă:

a) descrierea exactă și detaliată a stării mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, precum și a circumstanțelor care au constituit motivul întocmirii actului comercial. Se interzice înscrierea în actul comercial a unor presupuneri și concluzii privind cauzele neasigurării integrității mărfurilor ori privind culpa expeditorului de mărfuri sau a căii ferate. La întrebările din formularul actului comercial trebuie să fie date răspunsuri precise. Nu se admit liniuțe sau semne de repetare în locurile înscrierii repetate a datelor necesare;

b) datele despre încărcarea, amplasarea și fixarea corectă a mărfurilor, bagajelor, mesageriilor, precum și despre existența marcajului de protecție pentru mărfurile transportate în material rulant descoperit. În cazul în care încărcarea, amplasarea și fixarea mărfurilor a fost executată incorect, în actul comercial se indică încălcările comise.

(8) La actul comercial de constatare a alterării mărfurilor perisabile se anexează extrasul din registrul de temperaturi.

(9) Persoanele care au întocmit și au semnat actul comercial ce conține o informație neveridică poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

(10) Actul comercial este semnat de către destinatarul mărfurilor, dacă acesta participă la verificarea mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, și de către salariații căii ferate, a căror listă este stabilită de Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată.

(11) La cererea destinatarului mărfurilor, stația de cale ferată este obligată să elibereze actul comercial în termen de 3 zile. Modul de expediere a actelor comerciale de la o organizație de transport feroviar la alta este stabilit de organul de specialitate al administrației publice centrale.

(12) În cazul reținerii neîntemeiate a întocmirii actului comercial peste termenul prevăzut de prezentul articol sau în cazul refuzului de a-l întocmi, calea ferată poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

(13) În cazul în care stația de cale ferată refuză să întocmească actul comercial sau îl întocmește cu încălcarea cerințelor stabilite, destinatarul mărfurilor are dreptul să depună o cerere în scris nemijlocit la administrația căii ferate sau șefului stației de cale ferată privind refuzul sau încălcarea comisă.

(14) Administrația căii ferate este obligată să dea destinatarului mărfurilor, la solicitarea acestuia, un răspuns motivat la cererea privind refuzul administrației de a întocmi actul comercial sau privind întocmirea lui cu încălcarea cerințelor stabilite: referitor la mărfurile perisabile - în termen de o zi și referitor la alte mărfuri, bagaje sau mesagerii - în termen de 3 zile din momentul primirii cererii. În cazul în care cererea este întemeiată, pe durata reținerii întocmirii actului comercial, plata suplimentară pentru depozitarea mărfurilor, bagajelor sau mesageriilor nu se percepe.

(15) Calea ferată este obligată să întocmească un act comercial în cazul în care ea a constatat circumstanțele specificate în prezentul articol sau destinatarul mărfurilor a semnalat cel puțin una dintre ele.

(16) Reprezentanții părților participante la întocmirea actului comercial nu au dreptul să refuze semnarea acestuia. În cazul în care reprezentanții părților nu sînt de acord cu conținutul actului comercial, ei sînt în drept să își expună opinia în mod separat.

(17) Pentru confirmarea altor circumstanțe decît cele prevăzute de prezentul articol, se completează actele de formă generală și alte acte în modul stabilit de Regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată și Regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată.

Articolul 155. Reclamația referitoare la transportul mărfurilor sau mesageriilor

(1) Pînă la intentarea împotriva căii ferate a unei acțiuni ce ține de transportul de mărfuri sau mesagerii, în mod obligatoriu, este necesar de a înainta căii ferate o reclamație.

(2) Dreptul de a înainta reclamații sau de a intenta acțiuni referitoare la transportul de mărfuri sau mesagerii îl au:

a) în cazul pierderii mărfurilor sau mesageriilor - destinatarul mărfurilor sau expeditorul de mărfuri, cu condiția prezentării recipisei de primire a mărfurilor sau mesageriilor, conținînd nota stației de cale ferată de destinație că mărfurile sau mesageriile nu au sosit, iar dacă nu este posibilă prezentarea recipisei în cauză - a actului de achitare a costului mărfurilor sau mesageriilor, confirmat de bancă sau de altă organizație creditară, și a adeverinței de la calea ferată despre expedierea lor, conținînd nota stației de cale ferată de destinație despre faptul că acestea nu au sosit;

b) în cazul lipsei, deteriorării (alterării) mărfurilor sau mesageriilor - destinatarul mărfurilor sau expeditorul de mărfuri, cu condiția prezentării fie a scrisorii de trăsură sau a copiei acesteia, autentificate în modul stabilit, fie a recipisei de primire a mesageriilor și a actului comercial, eliberate de calea ferată, fie a scrisorii de trăsură sau a copiei acesteia, autentificate în modul stabilit, cu nota căii ferate despre întocmirea actului comercial (în cazul pierderii acestuia), fie a scrisorii de trăsură sau a copiei acesteia, autentificate în modul stabilit, și a documentelor privind contestarea refuzului căii ferate de a întocmi actul comercial;

c) în cazul depășirii termenului de transportare a mărfurilor sau mesageriilor - destinatarul mărfurilor sau expeditorul de mărfuri, cu condiția prezentării scrisorii de trăsură și recipisei de primire a mesageriilor în original;

d) în cazul depășirii termenului de eliberare a mărfurilor sau mesageriilor - destinatarul mărfurilor sau expeditorul de mărfuri, cu condiția prezentării scrisorii de trăsură, recipisei de primire a mesageriilor și actului de formă generală.

(3) Destinatarul și expeditorul de mărfuri pot transmite altor persoane fizice și juridice dreptul de înaintare a reclamațiilor și de intentare a acțiunilor prin perfectarea, în modul stabilit, a contractului de delegare a drepturilor sau a procurii.

Articolul 156. Reclamația referitoare la transportul de călători sau bagaje

Pînă la intentarea împotriva căii ferate a unei acțiuni referitoare la transportul de călători sau bagaje, în mod obligatoriu este necesar de a înainta căii ferate o reclamație în cazul:

a) pierderii bagajelor - de către persoana care prezintă recipisa de bagaje;

b) lipsei sau deteriorării (alterării) bagajelor ori depășirii termenului de transportare a acestora - de către persoana care prezintă actul comercial constatator al lipsei sau deteriorării (alterării) bagajelor, eliberat de calea ferată, ori un act de forma generală privind depășirea termenului de transportare a bagajelor;

c) plecării sau sosirii trenului cu întârziere - de către călător, la prezentarea documentului (biletului) de călătorie.

Articolul 157. Modul de înaintare a reclamațiilor

(1) Reclamațiile referitoare la transportul de mărfuri sau mesagerii se înaintează căii ferate de destinație.

(2) Reclamațiile referitoare la transportul mărfurilor în trafic mixt direct se înaintează:

a) căii ferate de destinație - dacă punctul terminus al transportului de mărfuri este o stație de cale ferată;

b) organizației de transport de alt tip, care deservește punctul terminus al transportului de mărfuri sau în a cărei subordine se află acest punct.

(3) Reclamațiile expeditorilor de mărfuri sau ale destinatarilor mărfurilor cu privire la amenzi și penalități se înaintează căii ferate de plecare sau căii ferate de destinație.

(4) Reclamațiile referitoare la deteriorarea, din culpa căii ferate, a materialului rulant și a containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri, destinatarilor mărfurilor, altor organizații ori sînt arendate de aceștia sînt examinate de calea ferată la locul aflării posesorului sau arendașului materialului rulant și al containerelor.

(5) Reclamațiile ce țin de transportul de călători și bagaje pot fi înaintate căii ferate de plecare sau de destinație, la alegerea reclamantului.

Articolul 158. Documentele anexate la reclamație

(1) La reclamație se anexează originalele documentelor ce confirmă cerințele înaintate de reclamant.

(2) La reclamațiile referitoare la pierderea, lipsa sau deteriorarea (alterarea) mărfurilor sau mesageriilor, pe lângă documentele ce confirmă dreptul la înaintarea reclamației, în mod obligatoriu se anexează documentul ce adevărește cantitatea și costul real (fără a include veniturile ratate și cheltuielile neefectuate) ale mărfurilor sau mesageriilor expediate ori costul mărfurilor sau mesageriilor care sînt lipsă (accesorii, piese de schimb).

Articolul 159. Termenele de înaintare a reclamațiilor

(1) Reclamațiile împotriva căii ferate pot fi înaintate în termen de 6 luni, iar reclamațiile referitoare la amenzi și penalități - în termen de 45 de zile.

(2) Termenele de înaintare a reclamațiilor se calculează:

a) pentru reclamațiile de despăgubire în caz de lipsă sau deteriorare (alterare) a mărfurilor, bagajelor sau mesageriilor - de la data eliberării mărfurilor, bagajelor sau mesageriilor;

b) pentru reclamațiile de despăgubire în caz de pierdere a mărfurilor - după 30 de zile de la data expirării termenului de transportare;

c) pentru reclamațiile de despăgubire în caz de pierdere a mărfurilor la transportul în trafic mixt direct - după 4 luni de la data primirii mărfurilor pentru transport;

d) pentru reclamațiile de despăgubire în caz de pierdere a bagajelor sau mesageriilor - după 30 de zile de la data expirării termenului de transportare a bagajelor sau mesageriilor persoanelor fizice și după 10 zile de la data expirării termenului de transportare a mesageriilor persoanelor juridice;

e) pentru reclamațiile privind depășirea termenului de transportare a mărfurilor, bagajelor sau mesageriilor - de la data eliberării mărfurilor, bagajelor sau mesageriilor;

f) pentru reclamațiile de restituire a plății pentru utilizarea vagoanelor și containerelor sau a amenzilor pentru reținerea vagoanelor și containerelor - de la data primirii de la calea ferată de către persoana care a depus reclamația a copieii dispoziției incaso (facturii) despre calcularea plății sau amenzii;

g) pentru reclamațiile de percepere a amenzilor pentru neîndeplinirea comenzii primite de transport al mărfii - după expirarea termenului de 5 zile de la data perceperii amenzii;

h) pentru reclamațiile de percepere a amenzilor pentru utilizarea neautorizată de către calea ferată a vagoanelor și containerelor ce aparțin expeditorilor de mărfuri, destinatarilor mărfurilor, altor organizații ori sînt arendate de aceștia - după expirarea termenului de transportare a mărfurilor în aceste vagoane și containere sau a termenului de returnare a acestora la stația de înregistrare;

i) în restul cazurilor ce țin de transport - de la data producerii evenimentului ce a servit drept temei pentru înaintarea reclamației.

(3) Calea ferată este în drept să primească spre examinare reclamațiile și după expirarea termenelor stabilite în prezentul articol în cazul în care consideră a fi motivată cauza prezentării cu întârziere a reclamației.

Articolul 160. Termenul de examinare a reclamației

(1) Calea ferată este obligată să examineze reclamația ce i s-a înaintat și să înștiințeze în scris reclamantul despre rezultatele examinării ei în termen de 30 de zile de la data primirii ei.

(2) În cazul satisfacerii parțiale sau respingerii de către calea ferată a reclamației ce i s-a înaintat, în înștiințarea privind rezultatele examinării ei trebuie să se indice temeiul deciziei căii ferate, cu referință la articolul respectiv din prezentul cod. În aceste cazuri, documentele depuse împreună cu reclamația se restituie reclamantului.

(3) Dacă, la examinarea reclamației, s-a stabilit că marfa și mesageriile, la cererea expeditorului de mărfuri sau a destinatarului inițial al mărfurilor, sînt readresate sau eliberate altui destinatar al mărfurilor, reclamația se returnează reclamantului, indicîndu-se unde, cînd și cui anume i-au fost eliberate mărfurile și mesageriile, precum și organizația la a cărei cerere a fost efectuată readresarea sau eliberarea mărfurilor și mesageriilor, în scopul decontării nemijlocite cu destinatarul real al mărfurilor sau cu organizația la a cărei cerere a fost efectuată readresarea sau eliberarea mărfurilor și mesageriilor.

Articolul 161. Acțiunile intentate căii ferate

(1) Acțiunile referitoare la transportul de mărfuri, bagaje și mesagerii pot fi intentate căii ferate în caz de satisfacere parțială sau respingere a reclamației de către calea ferată ori de neprimire de la aceasta a răspunsului în termen de 30 de zile de la data înregistrării reclamației.

(2) Acțiunile menționate la alin.(1) se intentează în instanța judecătorească competentă, în a cărei rază își are sediul administrația căii ferate împotriva căreia a fost sau putea fi înaintată reclamația, în termen de un an de la data producerii evenimentului ce a servit drept temei pentru înaintarea reclamației.

(3) Acțiunile referitoare la transportul de călători, bagaje și mesagerii pot fi intentate numai după expirarea termenelor stabilite la art.159 sau pînă la expirarea acestor termene în cazul în care calea ferată a dat răspuns la această reclamație.

(4) La examinarea acțiunilor intentate căii ferate, documentele cu privire la cauzele neasigurării integrității mărfurilor, bagajelor și mesageriilor aparținînd persoanelor juridice și fizice (actele comerciale, actele de formă generală, alte acte), întocmite de calea ferată în mod unilateral, se examinează de instanța judecătorească împreună cu alte documente ce confirmă circumstanțele ce pot servi drept temei pentru răspunderea patrimonială a căii ferate, a expeditorului de mărfuri sau a destinatarului mărfurilor, bagajelor și mesageriilor, persoanelor juridice și fizice.

Articolul 162. Acțiunile intentate destinatarilor mărfurilor, expeditorilor de mărfuri și călătorilor

(1) Acțiunile referitoare la transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii, intentate de către calea ferată destinatarilor mărfurilor, expeditorilor de mărfuri și călătorilor, pot fi înaintate în instanța judecătorească competentă în termen de un an de la data producerii evenimentului ce a servit drept temei pentru intentarea acțiunii.

(2) Termenul menționat la alin.(1) se calculează:

a) pentru acțiunile de percepere a amenzii pentru neexecutarea comenzii de transport al mărfurilor - după expirarea termenului de 5 zile de la data înștiințării de către calea ferată;

b) în restul cazurilor - de la data producerii evenimentului ce a servit drept temei pentru intentarea acțiunii.

Capitolul III
DISPOZIȚII FINALE

Articolul 163.

Controlul asupra respectării prevederilor prezentului cod și ale altor acte normative referitoare la activitatea transportului feroviar este exercitat de organul de specialitate al administrației publice centrale.

Articolul 164

Pînă la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod, actele normative se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor acestuia.

Articolul 165.

Guvernul:

- a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezentul cod;
- b) va aproba regulamentul cu privire la disciplina salariaților din transportul feroviar, regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaje, mărfuri și mesagerii în interes propriu și nomenclatorul mărfurilor pasibile de pază și însoțire specială.

[Art.165 modificat prin Legea nr.98-XVI din 26.05.05, în vigoare 17.06.05]

Articolul 166.

În baza prezentului cod, organul de specialitate al administrației publice centrale, în comun cu organele interesate ale administrației publice centrale, va elabora și va aproba regulamentul transportului de mărfuri pe calea ferată, regulamentul transportului de călători, bagaje și mesagerii pe calea ferată și regulile de exploatare tehnică a căii ferate, cu înregistrarea și publicarea lor ulterioară în modul stabilit.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

**Eugenia
OSTAPCIUC**

**Chișinău, 17 iulie 2003.
Nr.309-XV.**

**Legile Republicii Moldova
309/17.07.2003 Codul transportului feroviar //Monitorul
Oficial 226-228/892, 14.11.2003**